

СРПСКО КОЛО

• ЛИСТ САВЕЗА СРБА ИЗ РЕГИОНА • ПИСАН ИЈЕКАВСКИМ ИЗГОВОРМ • ГОДИНА X • БРОЈ 103 • АВГУСТ – СЕПТЕМБАР 2024. • БЕСПЛАТАН ПРИМЈЕРАК

МИЛОВАН ЦИЦКО БЈЕЛИЦА
Соколац заслужује посебан статус у Републици Српској

БОЈАН ИВАНОВИЋ
Желимо да млади и пословни људи препознају Зворник као град великих могућности

ДЕСЕТИ ПУТ ОДРЖАН ДАН СЈЕЋАЊА ПОСВЕЋЕН ЖРТВАМА ХРВАТСКЕ ЗЛОЧИНАЧКЕ АКЦИЈЕ ОЛУЈА

Патријарх Порфирије: Егзодус никада није био окидач за очај већ подстрек за наду, оптимизам и живот у слободи

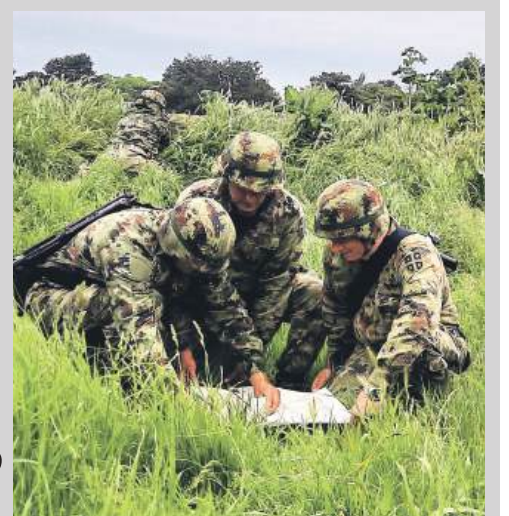
МЕЂУНАРОДНИ ДАН НЕСТАЛИХ ОБИЉЕЖЕН У БЕОГРАДУ

УСКРО НАСТАВАК РАДА НА ЗАКОНУ О НЕСТАЛИМ ЛИЦИМА

ОБАВЕЗЕ И ПРАВА РЕГРУТА

Гдје ће и на који начин служити војни рок грађани са двојним држављанством?

ЛИНТА: ПОКРЕНУТИ ДИЈАЛОГ СА ХРВАТСКОМ КАКО БИ СЕ ЗАУСТАВИО ПРОГОН КРАЈИШКИХ СРБА ЗБОГ ОБЈАВА НАЦИОНАЛНИХ ПЈЕСАМА И ФОТОГРАФИЈА НА ДРУШТВЕНИМ МРЕЖАМА

ДЕСЕТИ ПУТ ОДРЖАН ДАН СЈЕЊАЊА ПОСВЕЋЕН ЖРТВАМА ХРВАТСКЕ ЗЛОЧИНАЧКЕ АКЦИЈЕ ОЛУЈА

ФОТО: ДИМИТРИЈЕ ГОЛЛ / ПРЕДСЕДНИК РС

Егзодус никада није био окидач за очај већ подстрек за наду, оптимизам и живот у слободи

● Државна комеморативна церемонија поводом Дана сјећања на све страдале и прогнане Србе у оружаног акцији Олуја 1995. године, у којој је убијено или нестало око 2.000 Срба, а више од 220.000 је протјерано одржана је у Лозници на Стадиону Лагатор у присуству више од 30.000 људи. Патријарх српски Порфирије служио је помен, након којег је одржао бесједу. Присутнима су се обратили председник Србије Александар Вучић и председник Српске Милорад Додик.

Председник Републике Србије Александар Вучић у обраћању је истакао да је десета година како се држи помен и да се десет година окупљамо како бисмо обиљежили велику српску трагедију.

– Десет година то радимо без изузетка, иако увијек имате, неко би рекао, важније ствари. Ја сам захвалан председнику Додику и Републици Српској и свима који су са мном радили на томе што никада нисмо имали важнију ствар од ове. Почетак августа су дани наше туге, сјећања, муке због изгубљених људи, њихових кућа, огњишта,

дјеце коју никад нећемо моћи да вратимо и поноса, јер они који нас нападају и радују се својој великој побједи, никада неће моћи да разумију да није побједа када акцију водите на тенку, а суочавате се са женама, дјецом и старцима на тракторима – поручио је председник Вучић, додајући да је трактор именица мученика, дивних и поштених људи који су били приморани да напусте огњишта. Он је истакао да су Срби показали да никада никоме нису хтјели да служе, иако смо, како је рекао, имали неке који су мислили да је у томе што служе другима спас.

Председник Републике Српске Милорад Додик рекао је да нас гробови подсјећају на тугу, док су споменици у Федерацији БиХ и Хрватској „скаламерија и покушај новог понижења”.

– Морам да се навикнемо, да идемо даље, али не смијемо да заборавимо, да изгубимо сјећање на један поносан народ у нашем колективном памћењу, Србе са простора Републике Српске Крајине – рекао је председник Додик, истакавши да је поносан на декларацију Свесрпског сабора у којој се наводи да сви префикси који су

се стављали пред име српског народа морају бити одбачени. Председник Српске је оцијенио да ћемо у вријеме када је свијет у превирању само ако будемо јединствени бити дио рјешења, док ћемо, ако будемо посвађани, бити поново лак плијен.

Његова светост патријарх српски Порфирије је у бесједи рекао да треба миром да се супротставимо сваком насиљу, рату и свакој тзв. олуји.

– Да овдје, на овој крвљу плаћеној благословеној груди српске земље потврдимо своју неопусту приврженост миру и слободи, да се сјетимо само једне у неизбрљивом низу наших новијих српских голгота – поручио је патријарх, подсјећајући на страдање српског народа. Он је додао да мир нема алтернативу, да се „слободом не може и не смије трговати када смо ми у питању – као и да „у прогонима, страдањима и смртима ни по коју цијену не одуштајемо од живота, слободе и мира”.

– Егзодус и прогон није никада био окидач за очај међу нама, већ подстрек за наду и оптимизам, слободни живот и долазак будућих нараштаја – закључио је патријарх српски у бесједи.

ШАПИЋ: СРПСКО ЈЕДИНСТВО ЈЕ НАЈБОЉА ОДБРАНА

Градоначелник Београда Александар Шапић положио је данас вијенац на Споменик српским жртвама страдалим у ратовима од 1991. до 2000. године на простору бивше Југославије у Ташмајданском парку, поводом обиљежавања 29. годишњице хрватске акције Олуја и истакао да се злочини над Србима не смију заборавити.

Шапић је нагласио да наш народ никада не би био прогнан у највећем етничком чишћењу од Другог свјетског рата да нисмо у својим редовима, како је рекао, имали свакаке изроде.

– Непријатељ, ко год био, увијек је извлачио дебљи крај када је српски народ успијевао да сачува јединство.

Шапић је навео да ће се следеће године обиљежити 30 година од Олује на посебан начин с циљем да се свима пошаље порука да неће моћи да користе српску неслогу како би наносили посљедице нашем народу.

Председник Удружења Црвене беретке Жика Ивановић рекао је да се не смије

заборавити ни злочин на Петровачкој цести за који још увијек нико није одговарао и да ће отете територије бити враћене. Он је додао да су егзодусу српског народа кумовали ондашњи генерали, који су „ширили братство и јединство са гујама које смо гајили у њедрима”.

ЛИНТА: ОЛУЈА ЈЕ ЗАВРШНИ ЧИН ПЛАНСКОГ УБИЈАЊА И ПРОТЈЕРИВАЊА СРБА СА ПОДРУЧЈА ХРВАТСКЕ

Председник Савеза Срба из региона Миодраг Линта истиче да је Олуја завршни чин планског убијања и протјеривања Срба са подручја Хрватске.

Дан сјећања на страдање и прогон Срба у злочиначкој акцији Олуја је повод да се сјетимо и непријатељских хрватско-муслиманских офанзива у којима је од 28. јула до 10. октобра 1995. године страдало више од 2.000 Срба, а протјерано је 150.000 Срба из 13 западнокрајишких општина: Гламоц, Босанско Грахово, Дрвар, Босански Петровац, Купрес, Доњи Вакуф, Јајце, Рипач, Босанска Крупа, Кључ, Сански Мост, Мркоњић Град и Шипово. На свим овим подручјима српска имовина је плански опљачкана, уништена и отета.

Линта истиче да Србија треба да покрене правну, дипломатску и политичку борбу за истину о карактеру ратова деведесетих, за истину о страдању српског народа, да се забрани прослава злочиначке акције Олуја, да се процесуирају одговорни за масовне злочине над Србима, да се заштите крајишки борци од прогона, да се једнако поштују све жртве, да се ријеша питање несталих лица, стамбени и други проблеми у процесу интеграције. Поред тога, Србија треба да покрене дијалог са Хрватском о рјешавању отетих имовинских, стечених и других права прогнаних Срба и других оштећених грађана и надокнади штету за уништено и отету имовину.

ВЛАДИКА ХЕРУВИМ СЛУЖИО ПАРАСТОС У ВУКОВАРУ

У Саборном храму Светог Оца Николаја у Вуковару у суботу 3. августа служен је парастос невино страдалим жртвама војне акције Олуја. Парастос је, уз заслужење свештеника, служио епископ осечкопољски и барањски Херувим, а у присуству политичких представника српског народа у Републици Хрватској и бројних грађана. Ово комеморативно окупљање организовано је од стране Српског народног вијећа, Вијећа српске националне мањине Вуковарско-сремске жупаније и Заједничког вијећа општина Вуковар.

ПОМЕН У ПЛАНДИШТУ И БАРАЈЕВУ

У организацији Завичајног удружења Крајишника Никола Тесла у Пландишту је обиљежено 29 година од прогона и страдања српског народа са територије Републике Српске Крајине. У цркви Светог Рафаила Банатског служен је парастос у знак сјећања и молитве за све трагично страдале у акцији Олуја. Парастос је служио протонамјесник Сениша Лакичин.

Осим чланова удружења, парастосу су присуствовали и замјеник председника општине Пландиште Љубомир Ракић, замјеник председника Скупштине општине Владан Младеновић, вјерници и мјештани. Присутнима се обратио Никола Везмар, председник ЗУ Никола Тесла који је бираним ријечима подсјетио на страдања српског народа на тим просторима и на неправду учињену недужним људима, дјецом и старијима који су тог 4. августа прије 29 година били у колони која је тражила спас. Пету годину у низу, у организацији Удружења избјеглих, прогнаних, расељених и досељених Ново огњиште, на празник Марије Магдалине, у Саборној цркви Светог Саве у Барајеву, одржан је помен који је служио протојереј-ставрофор Видо Милић.

МИЛОВАН ЦИЦКО БЈЕЛИЦА, НАЧЕЛНИК ОПШТИНЕ СОКОЛАЦ

Соколац је општина која заслужује посебан статус у Републици Српској

Даније Малог Зејтинлика и манастира Соколица просјечан Србин би тешко знао колико је истине у стиху „Романија – гора од јунака“. Умјесто икона зидови манастирског храма су обложени спомен-плочама на којима су исписана имена 4.000 погинулих српских бораца, највећим дијелом припадника Сарајевско-романијског корпуса Војске Републике Српске. Ту се још налазе имена солунских добровољаца, бораца Романијског корпуса Југословенске војске у отаџбини и њихових јатака, као и имена српских хајдука са подручја Сарајевско-романијске регије Републике Српске.

Ктитор и кум манастирског храма Милован Цицко Бјелица и сам спада у ред стваралаца Републике Српске, који је за свој рад одликован већим бројним признањима међу којима су Орден Светог Саве, Орден Неманића Републике Српске, Орден Његоша првог реда, Повеља Филозофског факултета Универзитета у Источном Сарајеву, као и много других признања од невладиних, владиних, културних и спортских удружења. Од 2012. године налази се на челу општине Соколац. У разговору за *Српско коло* наглашава да се у јавности довољно не истиче значај општине Соколац за стварање Републике Српске, односно институција и државних атрибута Републике Српске, те прије тога улога у формирању Српске аутономне области Романија / Романијана – Бинач као претече Републике Српске.

– Ми смо дужни да градимо културу сјећања, како би од заборава сачували, нове генерације учили, а туристима представили како и гдје су настале институције и установе Републике Српске. У Сокоцу су формиране и постројене прве јединице полиције Српске Републике БиХ, што се сматра настанком Полиције Републике Српске, у Сокоцу је формирана Војна болница Главног штаба Војске Републике Српске, Соколац је родно мјесто Пошта Републике Српске, Телекома Републике Српске (данас Мтел), Платног промета Републике Српске, Народне банке Републике Српске, дом је јавног предузећа Српске шуме, данас Шуме Републике Српске, те да је био сједиште Митрополије дабробосанске, а да је данас једно од сједишта Митрополије дабробосанске. Соколац је општина којој се као чланица Источног Сарајева мора признати посебан статус и у самом Источном Сарајеву и Републици Српској. То мора бити јасно изражено кроз пажњу и његовање сјећања на стварање и одбрану Републике Српске у виду охрабривања и финансирања од стране републичких и градских институција, научног и културно-умјетничког рада који овом доприноси.

● Откако сте на челу општине Соколац шта је за Вас био највећи изазов?

– Покренути уташана јавна предузећа. Откупити их из стечаја, ријешити дуговања, како би грађани имали гријање, како би град био чист уредити зелене површине. Општина Соколац је откупила некадашња предузећа у стечају: *Божур*, *Нове шойлане*, *Фаминекс*, Центар за унапређење пољопривредне производње, завршава откуп предузећа *Врело Биошћанице*. Успјели смо да кроз велике напоре то и остваримо, па и више од тога. Водоводна мрежа је обновљена, изграђен је водовод до села која никада нису имала воду. Успјешно су ре-

ПРИТИСЦИ НИСУ ОД ЈУЧЕ

● Били сте један од учесника стварања Републике Српске. Због тога сте и хапшени од стране СФОР-а. Да ли је могуће носити се са константним притисцима са Запада?

– Притисака је било и има их, они неће нестати. Током свих дешавања научио сам да радим и да се према њему односим као према нечему што ће све вријеме пратити мој рад.

– Да би смањили притисак онога што зовемо колективни Запад, односно водеће земље ЕУ и НАТО, морамо себи јасно поставити црвене линије и границе преко којих се нећемо никада повући. Те границе треба да оставимо далеко у позадини, а да своје политичке ровове ископамо што даље од тих црвених линија. Морамо научити да реагујемо на потенцијални проблем, а не тек када се проблем деси.

витализована некадашња предузећа УНИС и КТК из мјесне заједнице Кнежина, сада су то респектабилни производни погони.

● Вођење једне локалне заједнице захтјева праћење стања у свим сегментима живота и рада, те координацију са институцијама, установама и константан рад на побољшању услова рада свим запосленима.

– Општина Соколац је откако сам на њеном челу за потребе Дома здравља *Др Љубомир Беранић* набавила три санитарска возила, ултразвучни апарат са сондама и друге апарате. За потребе Ватрогасне бригаде у Сокоцу набављена су четири возила. Такође, возило за Центар за социјални рад, возило за Комуналну полицију и преко 100 контејнера за одлагање комуналног отпада и возила за одвоз. Поносан сам што смо у четири нова насеља која су формирана након рата завршили комплетну инфраструктуру. То су неке ствари које ми прво падну на памет, наравно да има још много тога, што овдје нисам споменуо.

● Многи прогнани Срби су у Сокоцу пронашли свој нови дом.

– Истина је да се наша општина отворила према свијету и постала активан сговорник и партнер међународних организација, установа и институција. Кроз ту сарадњу завршен је пројекат изградње стамбених зграда у насељу Баре, које су намијењене за рјешавање статуса избјеглих и расељених лица. Стамбене јединице су изграђене у оквиру пројекта *Заједничко колективног центара и алтернативне смјештаја ЦЕБ II* и користе се по принципу социјалног становања. Свој дом и квалитетне услове живота у овој згради нашле су 64 корисничке породице које су до сада бориле у неусловном смјештају у оквиру колективног центра. Објекат је изграђен из средстава кредита Развојне банке Савјета Европе ЦЕБ и уз учешће општине Соколац.

● Који су инфраструктурни пројекти у току и кад очекујете да ће бити завршени?

ГРАДОНАЧЕЛНИК **БОЈАН ИВАНОВИЋ** СМАТРА ДА ЋЕ ЗВОРНИК У БУДУЋНОСТИ ЈОШ ВИШЕ ДА СЕ ГРАДИ И РАЗВИЈА

Желимо да млади и пословни људи препознају наш Зворник као град великих могућности

Да сви путеви воде у Зворник доказала је и недавна посјета предједника Републике Српске Милорада Додика и предједника Србије Александра Вучића који су обишли радове на реконструкцији моста на граничном прелазу – Каракај. Ријеч је о мосту који симболизује нераскидиву везу Републике Српске са Србијом.

Зворник – град на Дрини је једна од најзначајнијих геостратешких тачака који би у будућности могао да доживи пуну експанзију. Први човјек овог града од пријевремених избора 2023. године је градоначелник Бојан Ивановић.

Кажу да су економисти најбољи домаћини, а градоначелник Бојан Ивановић то и потврђује. Званично обавља функцију градоначелника нешто више од годину и по, али Зворничани добро знају да су његова врата увијек отворена свима. Како сам каже, у разговору за *Српско коло*, своју политичку каријеру посветио је императиву да Зворник буде боље мјесто за живот, да се гради и развија.

У будућности жели да у свој родни град привуче нове инвеститоре како би се створио амбијент за нова радна мјеста. План је и да се обогати туристичка понуда, али исто тако и да се подстиче развој образовања, пољопривреде, као и да се пројектима промовише породица као стуб друштва и створе услови да млади људи остану у свом граду.

● **Од како сте постали градоначелник Зворника шта је за Вас био највећи изазов?**

– Уколико волите свој посао и навикли сте да будете одговорни у било ком повјереном задатку, онда на сваку активност и сваки посао гледате као на изазов. Изазов да будете бољи него прошлог пута, изазов да постигнете максимум или да испуните унутрашње зацртане циљеве. Прије доласка на функцију градоначелника, осам година сам био замјеник градоначелника и био активно укључен у све активности, послове и пројекте, који су реализовани у Зворнику. Уједно, у свакој ситуацији када тадашњи градоначелник није могао да присуствује или једноставно није имао могућност да

Сарадња са Србијом на завидном нивоу

● **Какви су резултати у области прекограничне сарадње и каква је сарадња са Србијом?**

– Захваљујући прекограничним улагањима и подршци коју Република Српска има од Србије у Зворнику су реализовани велики инфраструктурни пројекти. Подршка предједника Александра Вучића је умногоме помогла да наша сарадња буде на завидном нивоу.

Република Србија је финансирала и суфинансирала реконструкцију и енергетско утопљавање ОШ *Свети Сава*, затим Дом здравља, Болницу, као и Мост краља Александра Првог Карађорђевића, који спаја Зворник и Мали Зворник. Град Зворник

има континуирану сарадњу са сусједним општинама и градовима, а са Сремском Митровицом имамо потписан споразум о братимљењу.

У свим пројектним активностима које захтијевају сарадњу двије државе, ми најлакше ту сарадњу остварујемо са нашим пријатељима из Србије.

У прошлом позиву Европске уније за прекограничну сарадњу, заједно са Малим Зворником смо аплицирали за средства и опет ћемо то учинити у наредном периоду. Наша дјеца одлазе у Србију и играју за репрезентацију, школују се на факултетима широм Србије, али исто тако и дјеца из Србије долазе код нас, без икаквих препрека.

» Сусрет са предједником Републике Српске Милорадом Додиком и предједником Србије Александром Вучићем који је најавио да ће у року од шест мјесеци бити завршена реконструкција моста на граничном прелазу Каракај

ОБАВЕЗЕ И ПРАВА РЕГРУТА

Гдје ће и на који начин служити војни рок грађани са двојним држављанством?

• У Србији и Хрватској најављено је скоро увођење обавезног служења војног рока. Имам и српско и хрватско држављанство и не знам које су моје обавезе у вези с тим, односно гдје ћу морати служити војни рок.

У мјесто обавезног служења војног рока у Србији је од 1. јануара 2011. уведено добровољно служење војног рока за оне који то желе. Они који нису ишли у војску имали су обавезу да се пријаве у војну евиденцију када напуне 18 година, чиме улазе у резервни састав који ће бити активиран само у случају тешког угрожавања безбједности земље. Како је најављено, обавезно служење војног рока, у трајању од 75 дана, почеће у септембру 2025. године.

У Хрватској од 1. јануара 2008. године новаци (регрути) се нису позивали на обавезу служења војног рока. Од 1. јануара 2025. године и у Хрватској започиње обавезно служење војног рока и трајаће два мјесеца.

У Босни и Херцеговини обавезно служење војске је укинута 1. јануара 2006. године. Поновно увођење обавезног служења војног рока у догледно вријеме тешко да може проћи институције БиХ.

И у Црној Гори од 1. јануара 2006. године војничке чизме обувају само они који желе, те нема најаву увођења обавезног служења војног рока.

ДИЛЕМА ПОСТОЈИ КОД ЛИЦА КОЈА ИМАЈУ СРПСКО И ХРВАТСКО ДРЖАВЉАНСТВО

У Дејтонском четвороуглу за сада проблем обавезног служења војног рока јавља се само код двојних држављана Србије и Хрватске.

У Хрватској о овом питању нема одредаба у Закону о одбрани (*Народне новине*, бр. 73/13, 75/15, 27/16, 110/17, 30/18, 70/19, 155/23), већ је оно уређено Правилником о начину вођења евиденције војних обавезника и извршавању војне обавезе (*Народне новине*, бр. 114/2014 и 102/2017). Према Закону о одбрани, војна обавеза је дужност оспособљавања, припремања и судјеловања у одбрани на организиран начин свих за то способних држављана Републике Хрватске (чл. 19.), а настаје у календарској години у којој држављанин Републике Хрватске навршава 18 година живота. Дакле, увођењу у војну евиденцију подлијежу држављани Републике Хрватске у календарској години у којој навршавају 18 година живота.

Војна обавеза држављанину Републике Хрватске престаје:

1. На крају календарске године у којој навршава 55 година (мушкарац), односно 50 година (жена).

2. Ако је оцијењен неспособним за војну службу.

3. На темељу отпуста из хрватског држављанства (чл. 20.).

Новак (регрут) који борави у иностранству од рођења или је с родитељима отишао боравити у иностранству прије настанка новачке обавезе ради увођења у војну евиденцију дужан је у календарској години у којој навршава 18 година живота пријавити се дипломатској мисији или конзуларном уреду Републике Хрватске. Новачка обавеза настаје у календарској години у којој држављанин Републике Хрватске навршава 18 година живота и траје до ступања на

ХУМАНИТАРНИ ЦЕНТАР ЗА ИНТЕГРАЦИЈУ И ТОЛЕРАНЦИЈУ
Војвођанских бригада 17, Нови Сад
телефон: 021/ 528 132, 021/ 520 030
мејл: office@hcit.rs; hcitns@gmail.com; сајт: www.hcit.rs

БЕСПЛАТНА ПРАВНА ПОМОЋ УЗ ПОДРШКУ КОМЕСАРИЈАТА ЗА ИЗБЕГЛИЦЕ И МИГРАЦИЈЕ РЕПУБЛИКЕ СРБИЈЕ

Хуманитарни центар за интеграцију и толеранцију (ХЦИТ), уз подршку Комесаријата за избеглице и миграције Републике Србије пружа бесплатну правну помоћ и подршку избеглицама односно лицима која полажу право на некретнине у Републици Хрватској. Правна помоћ се пружа у средишту ХЦИТ-а у Новом Саду, Војвођанских бригада 17.

Радно вријеме: понедељак – четвртак од 9 до 13 сати, тел. 021 528 132 или 520 030, моб. 063 8351862, мејл: office@hcit.rs

У наведеним терминима корисници се могу обратити за правну помоћ и у другим правним стварима.

Правна помоћ за лица која полажу права на некретнине у ФБиХ пружа се правна помоћ у просторијама ХЦИТ-а понедељком и сриједом од 14.30 до 17.30 и петком од 12 до 15 сати.

служење војног рока или цивилну службу односно истека 27 година живота или до престанка војне обавезе у складу с одредбама Закона. Новак до 27 година живота који борави у иностранству, а из било којег разлога није uveden у војну евиденцију у Републици Хрватској дужан је пријавити се надлежној дипломатској мисији односно конзуларном уреду Републике Хрватске. За новачка који је регулирао обавезу служења војног рока у иностранству, уз пријаву доставља се и потврда надлежног тијела државе у којој је регулирао обавезу служења војног рока. Новак који се ради увођења у војну евиденцију пријави дипломатској мисији односно конзуларном уреду Републике Хрватске попуњава пријаву са сљедећим подацима: име и презиме; очево или мајчино име; особни идентификацијски број, датум, мјесто, опћина / град и држава рођења; држављанство; адреса у иностранству; датум почетка боравка у иностранству; адреса пребивалишта у Републици Хрватској; задња адреса пребивалишта родитеља у Републици Хрватској; звање и ступањ образовања, занимање, те знања важна за Оружане снаге. Новаци који бораве у иностранству не морају бити присутни при новачењу (регрутовању). Особу која је поднијела захтјев за отпуст из хрватског држављанства не позива се на извршавање војне обавезе док се не ријеша њезин захтјев, осим новачка који у тој календарској години навршава 27 година живота.

У погледу обавезе служења војног рока у Хрватској двојних држављана кључан је чл. 26. Правилника, по којем обавезе служења војног рока ослобађа се:

– особа која је стекла хрватско држављанство натурализацијом или прирођењем ако је у држави чији је била грађанин регулирала обавезу служења војног рока

– особа која осим хрватскога има и страшно држављанство, а регулирала је обавезу служења војног рока у иностранству.

Ове особе обавезне су да захтјев за ослобађање обавезе служења војног рока поднесу надлежном подручном одјелу за послове одбране путем надлежног подручног одсјека за послове одбране, те да уз захтјев приложе доказ о чињеницама на којима темеље своје захтјеве (потврду да је регулирала обавезу служења војног рока у иностранству). За двојне држављане у Србији битна је одредба Правилника по којој новак (регрут) који борави у иностранству од рођења или је с родитељима отишао боравити у иностранство прије настанка новачке обавезе ради увођења у војну евиденцију (у календарској години у којој држављанин Републике Хрватске навршава 18 година живота) неће се позивати на служење војног рока, а може поднијети захтјев за служење војног рока путем надлежног подручног одсјека за послове одбране. Ако се он врати у Републику Хрватску до навршених 27 година живота дужан је пријавити се надлежном подручном одсјеку за послове одбране ради извршавања војне обавезе.

ВОЈНА ОБАВЕЗА У СРБИЈИ

Питање војне обавезе двојних држављана у Србији уређено је Законом о војној, радној и материјалној обавези (*Службени гласник РС*, бр. 88/2009, 95/2010 и 36/2018). Према чл. 66, двојни држављанин је војни обавезник Републике Србије који поред држављанства Републике Србије има и држављанство друге државе са којом је потврђен међународни уговор, под условом узajамности. Регрут двојни држављанин који није регулисао обавезу служења војног рока у другој држави, а вратио се и одредио да стално живи на територији Републике Србије упућује се на служење војног рока у складу са овим законом. Регрут двојни држављанин који није регулисао обавезу служења војног рока ни у једној од држава чији је држављанин и навршио је 27 година, а стално живи у иностранству, по службеној дужности рјешењем територијалног органа, преводи се у резервни састав у својству нераспореденог војног обавезника

из резервног састава. Регрут двојни држављанин који је регулисао обавезу служења војног рока у другој држави преводи се у резервни састав. Докази о држављанству друге државе и увјерење којим се доказује регулисана обавеза служења војног рока у тој држави предају се, у оригиналу и овјереном преводу на српски језик, територијалном органу у мјесту гдје се подаци о лицу воде у евиденцији или преко дипломатско-конзуларних представништава Републике Србије.

За очекивати је да ће Влада РС с приједлогом за увођење обавезног служења војног рока, предложити и детаљније уређење ово питање, посебно за двојне држављане који живе и бораве у иностранству.

За детаљније уређење војне обавезе у случајевима вишеструког држављанства требало би се послужити и рјешењима Европске конвенције о држављанству из 1997. године, која је ступила на снагу дана 1. марта 2000. године. Једно од тих рјешења јесте да од лица која имају држављанство двије или више држава уговорница треба да се захтијева да изврше своје војне обавезе у односу на само једну од тих држава уговорница, што се може одредити посебним споразумима између било које од држава уговорница. Свако такво лице треба да подлијеже војним обавезама у односу на државу уговорницу на чијој територији има пребивалиште. И поред тога, таква лица треба да имају слободу избора, до 19 година старости, да се подвргну војним обавезама као добровољци у односу на било коју другу државу уговорницу чији су исто тако држављани за укупан и ефективан период који је најмање једнак периоду активне војне службе коју захтијева бивша држава уговорница; лица која су држављани државе уговорнице која не захтијева обавезно служење војног рока сматраће се да су извршила своје војне обавезе када имају пребивалиште на територији те државе уговорнице.

И поред тога, треба да се сматра да та лица нису извршила своје војне обавезе у односу на државу уговорницу или државу уговорнице чији су једнако држављани и гдје се захтијева служење војног рока сем ако је поменуто пребивалиште задржано до одређене старосне доби, о чему ће свака држава уговорница ставити писмену напомену у вријеме потписивања или при депоновању инструментата потврђивања, прихватања или приступања; и лица која су држављани неке државе уговорнице која не захтијева обавезно служење војног рока сматраће се да су извршила своје војне обавезе када се добровољно регрутују у војне снаге те стране уговорнице за цијели и ефективан период који је најмање једнак оном периоду активне војне службе државе уговорнице или држава уговорница чији су они такође држављани, без обзира на то гдје им је пребивалиште.

Од земаља Дејтонског споразума Европску конвенцију о држављанству су ратификовале Босна и Херцеговина (*Службени гласник БиХ – додатак Међународни уговори*, бр. 2/08) и Црна Гора (*Службени лист Црне Горе – Међународни уговори*, бр. 2/10), а Хрватска и Србија то још нису учиниле.

РАТКО БУБАЛО,
ПРЕДСЈЕДНИК УО ХЦИТ-А

ХРАМОВНЕ СЛАВЕ У АВГУСТУ У МИТРОПОЛИЈИ ДАБРОБОСАНСКОЈ, ЕПАРХИЈАМА БАЊАЛУЧКОЈ, БИХАЋКО-ПЕТРОВАЧКОЈ, ЗВОРНИЧКО-ТУЗЛАНСКОЈ И ХЕРЦЕГОВАЧКОЈ

ВЕЛИКА ГОСПОЈИНА – СЛАВА МАНАСТИРА ДОБРУН

Прослављање крсне славе манастира отпочело је служењем празничног вечерња које је служио настојатељ манастира архимандрит Калистрат уз саслушање ђакон Василија Пајевића. Литургију је служио митрополит дабробосански Хризостом уз саслушање протојереја-ставрофора: Александра Топаловића, Саве Брадоњића, Богдана Станишића, протосинђела Михаила Боровића и ђакон Василија Пајевића.

ВЕЛИКА ГОСПОЈИНА У ДЕРВЕНТИ

У Саборном храму Успења Пресвете Богородице у Дервенти прослављен је празник Велика Госпојина, заштитница храма и града. У Саборном храму је служио митрополит-освећени митрополит зворничко-тузлански Фотије. Празновање празника посвећеног Пресветој Богородици у Дервенти датира од 1851. године и почетка изградње дервентске Старе цркве.

ПРЕОБРАЖЕЊЕ У ДОБОЈУ

Централни дио молитвеног обиљежавања одржан је уз обред освећења славских дарова који је предводио Високопреосвећени митрополит зворничко-тузлански Фотије, уз присуство великог броја званичника и гостију. Митрополит Фотије је славски колач преломио са градоначелником Добоја Борисом Јеринићем, упутивши топле ријечи окупљенима.

ПРЕОБРАЖЕЊЕ У ТРЕБИЊУ

Светом архијерејском литургијом начествовао је архиепископ цетињски и митрополит црногорско-приморски Јоаникије, уз саслушање митрополита Атанасија милешевског и домаћина Димитрија захумско-херцеговачког и стонско-приморског. По благослову владике Димитрија, на јеванђељску тему бесједио је архиепископ и митрополит милешевски Атанасије.

ХРАМОВНА СЛАВА У ЧАЈНИЧУ

Вјерни народ је допутовао из разних крајева да се поклони чудотворној икони чајничкој Красици чији спомен се прославља на овај велики дан. Поклонци у већим групама су стигли из Трстеника, Пљеваља, Фоче, Јагодине и Приједора како би добили духовну утјеху и Божји благослов.

СЛАВА МАНАСТИРА УДРИМ СВЕТИ ПАНТЕЛЕЈМОН

У Гостовићу код Завидовића у порти манастира Удрим свету литургију служио је ад-

министратор овог манастира протојереј-ставрофор Зоран Живковић у молитвеном присуству великог броја вјерника.

ПРОСЛАВА СВЕТОГ ПАНТЕЛЕЈМОНА У ВУЧИЈОЈ ЛУЦИ

Прослављање овог великог угодника Божјег започето је са празничним вечерњим богослужењем, којим је начествовао протојереј Драган Матић, парох мокрањски. И ове године општина Источни Стари Град је за све присутне припремила трпезу љубави.

ТОРЖЕСТВЕНА СЛАВЉЕ СВЕТОГ ПРОРОКА ИЛИЈЕ НА СОКОЦУ

Празновање Светог пророка Илије је започето празничним вечерњим богослужењем са петохлебницом којим је начествовао проф. др Дарко Ђого, универзитетски професор на Богословском факултету у Фочи уз саслушање већег броја свештенства. Након литије служен је помен код споменика испред општине Соколац, на коме су уписана имена погинулих бораца Сарајевско-романијске регије у протеклом Одбрамбено-отаџбинском рату.

СЛАВА ПАРАКЛИСА – КРСТИОНИЦЕ У МАНАСТИРУ РМЊУ

На дан када вршимо спомен на свету и преподобну мајку Ангелину, деспотицу српску у параклису-крстионици Манастира Рмња служена је света литургија поводом небеске покровитељке овога храма. Свету литургију служио је протонамесник Славша Милиновић уз саслушање протођакон Немање Рељића.

СЛАВА МАНАСТИРА ТВРДОШ И СЛАВА У ТУРМЕНТИМА

На празник Успења Пресвете Богородице, митрополит Димитрије начествовао је светом архијерејском литургијом у манастиру Тврдош, гдје је прослављена манастирска слава. Празновало се и у зубачком селу Турментима код Требиња, служио је надлежни парох протојереј-ставрофор Борис Бандука у молитвеном присуству монаха Атанасија, сабрата манастира Светог великомученика Георгија у Зубцима.

ВЕЛИКА ГОСПОЈИНА У БИОГРАДУ КОД НЕВЕСИЊА

Литургијским сабрањем начествовао је парох бањанско-рудински протојереј Раденко Копривица уз саслушање пароха кифиноселског протојереја-ставрофора Драга Зубца, ђакон Дејана Ивановића и надлежног пароха јереја Славка Лаловића. Ви-

ше од 150 година на овоме мјесту се окупља вјерујући народ и узноси молитве. Након свечане литије и ломљења славског колача услједиле су соколске дисциплине и народне весеље.

ЕВХАРИСТИЈСКО САБРАЊЕ У СТАРОМ СЛАНУ

У Старом Сланом прослављена је слава Храма Преноса моштију Светог првомученика и архиђакон Стефана који се налази у сеоском гробљу уз магистрални пут Требиње–Љубиње. Свету литургију служио је протојереј-ставрофор Александар Илић уз саслушање надлежног пароха протојереја-ставрофора Бориса Бандуке и вјерујућег народа овога краја.

СЛАВА У ТУРАНИМА

Свету литургију је, са окупљеним вјерним народом, служио надлежни парох Никола Јанковић. Храм Св. Стефана у Туранима је један од најстаријих храмова овог краја (датира из 15. вијека)

ХРАМОВНА СЛАВА У ГЛАВСКОЈ

Свету литургију је служио протојереј-ставрофор Милан Бужанин уз саслушање протојереја-ставрофора Александра Илића. Радост празника увеличало је литургијско крштење дјечака Стефана Милишића, као и поклони храму, икона од Миленка Милишића из Врдине код Краљева, и Јеванђеље од потомака Сима и Госпаве Милишић из Благоја са Купреса.

ИЛИНДАН У ХЕРЦЕГОВИНИ

Прве недеље по Илиндану у селу Бобовишта прославља се прислуга села – Илиндан. У храму Светог Великомученика и Побједоносца Георгија свету литургију служио је парох протојереј-ставрофор Александар Илић. Светом литургијом у селу Удрежње начествовао је јереј Младен Чалија уз саслушање ђакон Дејана Ивановића. На празник Светог пророка Илије, Владика Димитрије начествовао је светом литургијом у Храму Светог Илије на Билећком језеру. Свету литургију у Месарима је служио јеромонах Марко са брат ман. Завале и надлежни парох протојереј-ставрофор Никола Јанковић са окупљеним вјерним народом. Као круна, вишегодишње обнове овог храма, постављен је и нови камен иконостас, рад Жељка Алексића из Требиња, са иконама Спаситеља и Богородице иконописаним руком Драгана Бухе као и двери у дуборезу рад Рајка Делића из Грмљана. У Храму Светог Илије из XV вијека у селу Гола Главица, прослављена је храмовна слава. Овај храм је, по ријечима сељана, моли-

твено сабориште и за села Кликовићи, Спарожићи и Бобовишта, у којима се молитвено поштује и слави Свети Илија. Литургију у Требијовима су служили отац Никола Јанковић и отац Велимир Ковач. У Требијовима све је сијало и славило Господа у обновљеном храму.

СЛАВА НА ЗУБАЧКИМ УБЛИМА

На празник Светог Стефана Високог и Преподобне мати Евгеније, храм на зубачким Ублима прославио је храмовну славу. Служио је надлежни парох протојереј-ставрофор Борис Бандука уз саслушање вјерног народа овога краја.

ХРАМОВНА СЛАВА У БИЈЕЉИНИ

Његово Високопреосвештенство архиепископ и митрополит зворничко-тузлански Фотије служио је у Бијељини свету архијерејску литургију у Храму Светог великомученика Пантелејмона поводом храмовне и градске славе, поручивши вјерујућем народу да треба живјети у заједништву, а превазићи страначке подјеле.

ОСВЕШТАН ФРЕСКОПИС У ПАЛЕЖНИЦИ ДОЊОЈ

Митрополит зворничко-тузлански Фотије служио је вечерње богослужење у Храму Светог пророка Илије у Палежници Доњој поводом храмовне славе. Том приликом освештан је живопис храма. Сабрању у Палежници Доњој присуствовао је Борис Јеринић, градоначелник Добоја.

ИЛИНДАНСКИ САБОР У ПОЖАРНИЦИ

Завичајно удружење Тузлака у Бијељини и Црквена општина Пожарница, предвођени надлежним свештеником Николом Чекетићем, и ове године су организовали традиционални Илиндански сабор Тузлака у Пожарници.

Храм у Пожарници је миниран током рата 1990-их година, након што је православно становништво већ било протјерано са својих огњишта. Храм је обновљен уз помоћ народа који није заборавио своју родну груд, иако од хиљаду и нешто предратних домаћинстава сада овдје постоји тек 47 повратничких домова.

СВЕТИ ИЛИЈА У ЈАЊИ

У Јањи, код Бијељине, поводом празника Светог пророка Илије Тесвићанина, који се обиљежава као слава храма и мјесне заједнице Јања, служена је света архијерејска литургија коју је предводио митрополит зворничко-тузлански, господин Фотије.

165 ГОДИНА ОД ИЗГРАДЊЕ НАЈСТАРИЈЕГ ХРАМА У ЛИВАЊСКОМ ПОЉУ

На празник Успења Пресвете Богородице – Велику Госпојину – ливањска православна црква прославила је своју храмовну славу. Најстарији православни храм у Ливањском пољу је ове године обиљежио и 165 година од своје изградње.

Била је ово прилика да се окупи и ливањска православна заједница, како они који и данас живе у Ливну и околним селима, тако и они који потичу одавде. Тако смо и ове године прославили славу нашег храма, на радост Мајке Божје и свих оних који су се трудили да га подигну, а у вјери и нади да ће увијек бити неког да се Богу моли у њему. Црквена општина и Удружење *Ојена Марија Ливањска* посебну захвалност из-

ражавају овогодишњој куми, Дијани Ковачић (рођеној Покрајач) која је припремила славски ручак, као и свима који су помогли овогодишњу прославу и били присутни. За сљедећу годину је кумство преузео Горан Арнаут.

Православна црква Успења Пресвете Богородице у Ливну изграђена је 1859. године. По предању, саграђена је за мјесец дана, због страха да би локалне турске власти могле прекинути градњу.

Прије овог храма, српска православна заједница у Ливну је користила старију црквицу која се налазила у Застинју, као и покретни шатор који је служио за богослужења. Звоник данашње цркве дограђен је накнадно, 1889. године.

ХРАМОВНЕ СЛАВЕ У АВГУСТУ У МИТРОПОЛИЈИ ЗАГРЕБАЧКО-ЉУБЉАНСКОЈ, ЕПАРХИЈАМА ГОРЊОКАРЛОВАЧКОЈ, ДАЛМАТИНСКОЈ, СЛАВОНСКОЈ, ОСЕЧКОПОЉСКОЈ И БАРАЊСКОЈ

**ПРЕОБРАЖЕЊЕ - СЛАВА
САБОРНОГ ХРАМА У ЗАГРЕБУ**

Преображење Господње прослављено је у Загребу, величанственом Светом литургијом коју је поводом великог празника, уједно и храмовне славе загребачког храма, служио епископ буеносајрески и јужно-централноамерички Кирило. Појао је хор храма предвођен Оленом Циглењак. Мноштво народа сабрало се у храму на Цвјетном тргу, а дружење је након богослужења настављено за славском трпезом, у просторијама Црквене општине.

СЛАВА МАНАСТИРА КРУПЕ

Архиепископ задарско-шибенички и митрополит далматински Никодим служио је литургију и том приликом се обратио окупљеним вјерницима честитајући свима овај велики празник. Велика Госпојина је прослављена и у Шибенику, Дрнишу, Имотском, Дициму код Сплита и Биљанима Горњим.

**УСПЕЊЕ ПРЕСВЕТЕ БОГОРОДИЦЕ У
МАНАСТИРУ ЛЕПАВИНА**

Празничну литургију служио је епископ буеносајрески и јужно-централноамерички Кирило. Саслуживали су му јеромонах Василије (Србљан), јереји Ђорђе Филиповић, парох крижевачки, Радован Димитрић, парох копривнички, Бранислав Тодоровић, парох из Великог Поганца, Немања Ђурић, парох у Сиску, и ђакон Александар Лукић из Загреба. Да је овај манастир у ком се чува чудотворна икона Мајке Божје мјесто у ком многи проналазе духовни мир и утјеху посебно се види о богородичним празницима, када се у њему сабирају вјерници из Хрватске, Словеније, Србије, Босне и Херцеговине, али и удаљенијих европских земаља.

**ПРЕОБРАЖЕЊЕ ГОСПОДЊЕ -
ЉЕТЊА СЛАВА ХРАМА У НАРТИ**

У Храму Светог великомученика Георгија у Нарти, свету литургију служили су јереји Миломир Гвојић, парох великописанички и Стефан Максимовић, парох бјеловарски. За пјевницом је појао јереј Љубиша Миодраговић. У литургијској бесједи отац Стефан је рекао да је значај и смисао празника Преображења Господњег да се и ми преображавамо у бољег човјека.

ИЛИНДАН У НОВОСЕЉАНИМА

На празник Светог пророка Илије прослављена је љетња слава храма у Новосељанима наомак Бјеловара. Свету литургију служили су јереји Миломир Гвојић, парох из Велике Писанице, Немања Ђурић, парох у

Сиску и домаћин Стефан Максимовић, парох бјеловарски.

СЛАВА У МАРЧИ

Архимандрит Данило је служио у капели која се налази на мјесту тог манастира. Колико нам је познато из архивске грађе и доступне литературе, манастир Марчу, који је посвећен Светом Архангелу Гаврилу, подигао је митрополит Гаврило Аврамовић 1578. године. Манастир Марча остаје вјековно згариште, а околни православни српски народ који се одупро унији не препушта то освештано мјесто забораву.

**ПРЕОБРАЖЕЊЕ - СЛАВА
МАНАСТИРА КОМОВИНА**

Епископ горњокарловачки Герасим служио је литургију у древном манастиру Комовина на Банији уз саслужење архимандрита Наума, протопрезвитера-ставрофора Радослава Анђелића и протођакона Небојше Анђића.

СВЕТИ ИЛИЈА У КРБАВИЦИ У ЛИЦИ

Тим поводом литургију је служио епископ горњокарловачки Герасим. Преосвећеном епископу су саслуживали: протопрезвитер-ставрофор Радослав Анђелић, презвитер Саша Лончина, протонамесник Никола Малобабић и протођакон Небојша Анђић.

ЋЕВРСКЕ: ОСВЕЋЕНА НОВА ЗВОНА

На празник посвећен Светом пророку Илији, архиепископ задарско-шибенички и митрополит далматински Никодим осветио је нова звона која су постављена у ђеврсачки храм посвећен управо овом великом светитељу.

СВЕТИ ИЛИЈА У ЗАДРУ

Архиепископ задарско-шибенички и митрополит далматински Никодим служио је свету архијерејску литургију у задарском храму посвећеном Светом пророку Илији. Мноштво вјерног народа окупило се поводом овог великог празника који је и слава задарске цркве.

Архиепископ задарско-шибенички и митрополит далматински Никодим служио је у недељу по Илиндану (4. августа 2024.) литургију у Марковцу. Овим молитвеним сабрањем обиљежена је слава марковачке цркве.

**СВЕТИ ПАНТЕЛЕЈМОН НА
МИРКОВАЧКОЈ ВОДИЦИ**

Када Црква слави Светог великомученика Пантелејмона и Светог Климента Охридског, Његово Преосвештенство епископ осечкопољски и барањски Херувим началствовао

је светим евхаристијским сабрањем у капели Светог великомученика Пантелејмона у Мирковцима. Епископу Херувиму саслуживали су протојереј-ставрофор Саша Кузмановић, архијерејски намјесник вуковарски, протојереј-ставрофор Зоран Јагодић (Епархија сремска), јереј Срђан Трајковић, парох сремсколазачки и протођакон Војислав Николић.

**ПРЕПОДОБНА МУЧЕНИЦА
ПАРАСКЕВА ПРОСЛАВЉЕНА
НА ДОБРОЈ ВОДИ**

Епископ осечкопољски и барањски Херувим началствовао је евхаристијским сабрањем на Доброј Води у Вуковару. Саслуживали су му протојереј-ставрофор Саша Кузмановић, архијерејски намјесник вуковарски, протојереј-ставрофор Михајло Марјанац, парох у пензији, протојереј-ставрофор Драгомир Живанић, парох негославачки, протојереј-ставрофор Слободан Блажић, парох боровонасељски, протојереј-ставрофор Миљен Илић, други парох вуковарски, протођакон Војислав Николић и ђакон Слободан Гајдашевић.

**СЛАВА ХРАМА СВЕТОГ ПРОРОКА
ИЛИЈЕ У УГЉЕШУ**

Епископ осечкопољски и барањски Херувим служио је литургију у Храму Светог пророка Илије у Угљешу. Саслуживали су му протојереј-ставрофор Ђорђе Ковачевић, архијерејски намјесник барањски и протојереј-ставрофор Михајло Марјанац, парох у пензији и протођакон Војислав Николић.

**ОСВЕЋЕЊЕ ПАРОХИЈСКОГ
ДОМА У БИЈЕЛОМ БРДУ**

Епископ Херувим началствовао је Светим евхаристијским сабрањем у Храму Преноса моштију Светог оца Николаја у Бијелом Брду. Саслуживали су протонамесник Горан Тодоровић, парох белобрдски и протођакон Војислав Николић. Празник Усјековања главе Светог Јована Крститеља уједно је и слава СКУД *Јован Јовановић Змај* из Бијелог Брда.

**СЛАВА СВЕТОУСПЕНСКОГ
МАНАСТИРА У ДАЉ ПЛАНИНИ**

Другог дана Преображењског сабора у Даљ Планини, на дан празника Преображења Господњег, 19. августа 2024. године, светим евхаристијским сабрањем началствовао је Његово Преосвештенство епископ осечкопољски и барањски Херувим уз саслужење свештенства Епархије осечкопољске и барањске. Вуковарско српско пјевачког друштво *Јавор* је својим појањем уљепшао архијерејску литургију.

ХРАМОВНА СЛАВА У БОРОВУ

Епископу Херувиму саслуживали су протојереј-ставрофор Саша Кузмановић, архијерејски намјесник вуковарски, протојереј-ставрофор Ђорђе Ковачевић, архијерејски намјесник барањски, протојереј-ставрофор Александар Ђурановић, архијерејски намјесник осјечки, протонамесник Ненад Лазић, парох тењски, јереј Миленко Гречић, парох у пензији, протонамесник Драган Сердар, парох боровски и протођакон Војислав Николић.

**ХРАМОВНА СЛАВА
У КРЕШТЕЛОВЦУ**

С вјерним народом и уз саслужење протонамесника Александра Црногорца и ђакон Милана Јовића, свету литургију служио је протојереј-ставрофор Ђорђе Теодоровић парох даруварски.

**ПРАЗНИК ПРЕОБРАЖЕЊА
У МАНАСТИРУ ОРАХОВИЦА**

Светом архијерејском литургијом у Манастиру Ораховица, коју је у понедељак 19. августа ове године с вјерним народом, свештенством и монашвом, служио Његово Преосвештенство владика пакрачко-славонски Јован, молитвено је прослављен празник Преображења Господњег. Након причешћа Светим Даровима у коме су учешће узели скоро сви окупљени, по свршетку свете литургије Преосвештени владика обавио је освештање грожђа.

ХРАМОВНА СЛАВА У ГРАДИНИ

С вјерним народом ове парохије и свештенством, уз саслужење протојереја Јовице Гачића, јереја Стојана Јањића и ђакон Милана Јовића, свету литургију том приликом служио је протојереј-ставрофор Лука Босанац.

**УСПЕНИЈЕ СВЕТЕ АНЕ
У ДОЊОЈ ВРИЈЕСЦИ**

По благослову Његовог Преосвештенства владике пакрачко-славонског Јована, а уз саслужење протојереја Драгана Гаћеше, протонамесника Александра Црногорца, јереја Николе Петровића и јереја Стојана Јањића, свету литургију служио је архимандрит Павле (Радусиновић) игуман Манастира Ораховица.

**ХРАМОВНА СЛАВА
У ДОЉАНИМА КОД ДАРУВАРА**

С вјерним народом парохије даруварске, и уз саслужење протојереја-ставрофора Ђорђе Теодоровића и протојереја-ставрофора Јована Шаулића, свету литургију том приликом је служио протонамесник Александар Црногорац.

Освећење Храма Успења Пресвете Богородице у Врелу Кореничком

На дан Успења Пресвете Богородице, 28. августа Његово Преосвештенство епископ горњокарловачки Герасим и Његово Преосвештенство епископ бихаћко-петровачки Сергије, осветили су храм посвећен Успењу Пресвете Богородице у Врелу Кореничком.

За изразиту ревност у свештенопастирској служби и савјесно извршавање свих повјерених му дужности у служби свете цркве Христове, епископ Герасим је у току свете архијерејске литургије одликовао презвитера Николу Малобабића, чином протопрезвитера.

Након завршене литургије, епископ гор-

њокарловачки Герасим уручио је захвалнице свима онима који су помагали при обнови и изградњи храма, парохијских домова и других црквених објеката.

Захвалницу је добио и сарадник *Српској кола* из Бачке Тополе Благоје Аџан.

Након литургије уприличен је богат културно-умјетнички програм. Бројни малишани наступајући показали су како се чува традиција и обичаји.

У Врелу Кореничком налази се Храм Успења Пресвете Богородице из 1904. године. Прије овог храма ту је била црква брвнара.

Храм је девастиран у Другом свјетском рату.

Обновљен је тек почетком деведесетих. Доласком пароха Далибора Танасића је уређен кров и храм уприличен за богослужење.

Да би 2014. године, средствима Министарства културе Републике Хрватске и општине и привредника са овог простора кренула озбиљнија обнова, и санација вањског и унутрашњег дијела.

Завршена је фасада и црква је изнутра уређена што се тиче сводова, и купола, зидова и пода.

Свештеник Никола Малобабић се изузетно ангажовао око обнове.

ДРАГАНА БОКУН

СЕОСКЕ ЛЪЕТНЕ СЛАВЕ ОКУПЉАЈУ СРБЕ У ЛИЦИ И БОСАНСКОЈ КРАЈИНИ

Међу највећим православним зборовима на подручју Лике и околине гдје се током августа окупља велики број Срба је прослава Преображења у селу Мутилић код Удбине, прослава Илиндана у селу Небљуси код Доњег Лапца, као и прослава Пантелиндана у селу Грмуша код Бихаћа, уз границу Хрватске и БиХ.

Према ријечима замјеника жупана Личко-сењске жупаније Милана Узелца који је у име српске заједнице главни организатор сеоске славе Преображење Господње, у Мутилићу је 19. август најважнији датум у години за све Србе удбинског краја, како старије тако и младе.

– Тада се окупимо иако смо иначе расути широм свијета. Овакве прославе од 2001. године се организују масовније. Наши људи планирају тако и своје годишње одморе како би за овај празник били у родном крају. Нажалост само тада се окупимо у околном броју. Ове године било је око 1500 људи на прослави. Програм је започео литургијом коју је служио протонамјесник коренички Никола Малобабић, а затим и освештањем и ломљењем колача у Цркви Св. Преображења у присуству куме славе Меланије Ајдуковић. Након тога приређен је богат културно-умјетнички програм гдје је учествовало преко 100 чланова. Ове године то су били КУД *Мира Лукач* Дрвар, СКД *Просвјета* пододбор Удбина и пододбор Кореница, пјевачка група *Плићвице*, пјевачка група *Стрмица* из Стр-

» Коло испред Храма Светог Пантелејмона у Грмуши

мице код Книна и пјевачка група *Буковчани* из Ервеника, а госте под шатором у вечерњим сатима забављала је музика група *Мерак Крајине* из Београда – испричао је Узелца који поручује да село нема других проблема осим тога што у њему нема људи. Данас је то 25 становника, а прије 1995. године било је око 100.

На подручју Лике, на самој граници Хрватске и БиХ, налази се село Небљуси. Мјештани овог српског личког села такође организују велику прославу сеоске славе Илиндан.

Село Небљуси налази се у источном дијелу Лике и припада општини Доњи Лапац. На Светог Илију окупи се више стотина мјештана, и старих и младих, који данас живе широм Србије, Европе и других крајева свијета. Храм Св. Пророка Илије саграђен је 1795. године. Рушен је у Другом свјетском рату, а обнављан два пута,

80-их година, па поново од 2003. године траје његова обнова.

Од тада се поново Срби окупљају у селу, највећим бројем за славу, 2. августа. Литургију је и ове године служио парох Предраг Сушић, а затим је обављено свечано ломљење колача у присуству кума славе Богдана Врањеша.

Услиједио је богат културно-умјетнички програм и дружење под шатором.

Заиграло се и коло, као некада у Небљуси када је било преко 300 становника, док данас живи око 50.

Једно од српских села сличне судбине, удаљености око један сат возње одавде путем Доњи Лапац – Бихаћ, је село Грмуша, код Бихаћа у Федерацији БиХ. Прије 1994. године имало је 400 становника насељених у 89 домаћинства, али од тада је празно. Иако отјерани са свог огњишта, Грмушани се окупљају у селу макар на сеоску сла-

ву Светог Пантелејмона, 9. августа. Та традиција је стара 131 годину.

Према ријечима пароха бихаћког Славише Милиновића од 1994. године до данас ниједан становник се није вратио јер су услови за повратак неповољни.

– Локалне власти не желе да направе пут, доведу струју и врате у правобитно стање услове, какви су били 90-их. Грмуша је највеће село у Бихаћкој крајини које се простире на 18 километара – објаснио је парох Милиновић додајући да, иако данас у Грмуши нема ниједног сталног становника, некадашњи мјештани дођу са свих страна свијета и у великом броју прославе Пантелиндан.

– Ове године смо након свете литургије и освештања славског колача у присуству кума славе Жељка Ристивојевић са породицом, имали и неколико крштења у цркви, а затим је приређен ручак за све присутне и уз пјесму и игру

» Кума славе, Пантелиндана у Грмуши, Жељка Ристивојевић и парох бихаћки Славиша Милиновић

до касних вечерњих сати је трајало дружење.

То нам буди осјећај испуњености и радости јер се народ окупља око своје Цркве и једни око других да оживе Грмушу бар на један дан као некада – нагласио је парох Милиновић и поручио да српски народ увијек и на сваком мјесту треба говорити одакле је, ко је, ко су му преци, проносити глас о свом селу, страдању народа које је овдје било великих размјера. Велики број људи страдао је за вријеме Другог свјетског рата, на Гаравицама 1941. – подсетио је Милиновић говорећи о скоро 250 мјештана пострадалих од усташке руке на страстишту Гаравицама.

– Требамо што више долазити, доводити младе и дјецу, да им покажемо грумен земље, темеље на којима су одрасли свети и велики људи. Да своју земљу ни по коју цијену не продајемо и не дамо туђинима, зарад кратког искуства. Јер сваки комад земље који је продат биће наплаћен сузама потомака и клетвом предака – закључио је парох бихаћки Милиновић и позвао све да поново као некада дођу у Грмушу на сабор да заједно оживе стазе дјетињства и младости.

– Грмушки народ је благочестив и Христољубив. Пун вјере, наде и љубави, а да се не одричу свога говори и то што из сопствених донација обнављају Храм Светог великомученика Пантелејмона, који датира из 1893. године – поручио је парох Милиновић.

ВЕСНА ПЕШИЋ

Помен за 100 страдалих од усташке руке у Делић јами 1941. године

Већ осму годину некадашњи мјештани Српског села Мељновац у Лици, које припада општини Доњи Лапац, окупљају се у родном крају, по Илиндану, 3. августа. Тако је било и ове године, када се 40-ак земљака скупило у селу, које је 1995. године спаљено до темеља и потпуно угашено.

Према ријечима домаћина и главног организатора овог окупљања Саше Крњајића, село је скоро тридесет година пуно, али уз његову иницијативу и групе ентузијаста поријеклом из села, од 2008. године почели су да се спонтано окупљају и чине све што могу да село поново оживе.

– Око педесет кућа 1995. године у селу је остало без домаћина. Овај народ је по други пут за 80 година убијан и протјериван. Мељновчани данас живе расути по свијету, Србији, Ирској, Енглеској, Швајцарској, Америци итд. Без обзира на све ми смо успјели да почнемо обнову своје дједовине. Мој отац је из Мељновца, а мајка из сусједног села Лохово и ту сам проводио најљепше дане дјетињства, иако сам рођен у Београду гдје и данас живим. Од 1995. до 2003. године нисам долазио у село и од тада поново три пута годишње посјећујем завичај и поносан сам што сам обновио породичну кућу.

– Исто су урадили и други мјештани, па сада има 11 обновљених кућа. Заједнички смо скупили потписе за иницијативу

» Мељновац, личко село, које се данас зове Мелиновац, налази се испод планине Пљешевца, на граници са БиХ, удаљено 25 километара од Доњег Лапца

да нам надлежне службе прикључе струју, у чему смо успјели уз помоћ Милорада Пуповца, политичког представника српске националне мањине у Хрватској. 29 година послје, у Мељновцу је на видлику електрификација – испричао је Крњајић који је од 2016. године домаћин, сад већ традиционалног дружења у селу, на којем се сваке године окупља све већи број Мељновчана.

Не заборављају своје село, али ни претке, комшије и родбину, страдалнике у Другом свјетском рату у усташком покољу ка-

да је у Делић Јами код Завоља, близу Бихаћа 28. јула 1941. године побијено и бачено у јаму 100 Мељновчана. Тим поводом за душе невиних жртава од 2019. године 1. августа организују Помен на овом мјесту.

– Ово је шесто по реду служење Помена на мјесту гдје су наши невини страдали, а међу њима су и моји најближи рођаци. 27. јула 1941. на дан Устанка, у најсјеверније подручје слободне територије, у село Мељновац, дошле су усташе из сусједног села Скочај код Бихаћа. Главни ор-

ганизатори били су Блаж Ковач и Марјан Росандић (учитељ дјеце из Мељновца који су ишли у Скочај у школу док није почела са радом школа у Мељновцу 1937. год.) Усташе су одвеле 100 људи, међу којима је било и дјеце, затворили су их у школу у Скочај гдје су преноћили. Сутрадан 28. јула 1941. године одвели су их везане на Делић јаму код Завоља гдје су их убили. Са стрељања је успјело побјећи 6 људи. Осим 100 људи из нашег села, овдје је убијено још 864 припадника српског народа из околине Бихаћа. Усташе су ту доводиле Србе, мушкарце, жене, дјецу и старије од јуна до августа 1941. На овом мјесту је направљен споменик 1973. године, који је уништен, па смо на моју иницијативу покренули да се плоча обнови – навео је Крњајић чији су прадеда и дјед тада убијени, док му је други дјед (који је као двадесеттједногодишњи младић провео 4 године у заробљеништву у Њемачкој током Другог свјетског рата) нестао 1995. године док је чувао овце у околини Мељновца и до данас нису пронађени његови посмртни остаци.

– Наш задатак је да памтимо и поштујемо наше жртве и невини страдале чијом крвљу је натопљена земља наших предака. Не смијемо заборавити како нам се историја не би понављала – поручио је Крњајић.

ВЕСНА ПЕШИЋ

У Храму Светог Ђорђа у Београду служен помен славном сердару Јанковић Стојану

У Храму Светог Ђорђа на Бановом брду у Београду, 31. августа обиљежен је помен славном српском јунаку и најпознатијем ускоку из сјеверне Далмације (предио Равних Котара и Буковице) сердару Стојану Јанковићу.

У присуству потомака и поштовалаца парастос вођи далматинских Срба против Отоманског царства у 17. вијеку, служио је протојереј Витомир Костић који је овом приликом рекао да се трагови српског битисања у Српској Крајини, из времена Стојана Јанковића, али и у наше доба, покушавају уклонити као да нису постојали, па је важно да ми и наша дјеца негујемо то сјећање учећи нашу националну историју.

Домаћин овогодишњег петнаестог по реду скупа био је професор др Обрад Зелић, који потиче из села Жегари, општина Обровац, одакле је и поријекло славног Стојана Јанковића.

– Задовољство ми је што сам домаћин обиљежавању сјећања на једног од највећих имена српске Далмације који је био велики патриота, сердар, војвода и чувени ускок и четовођа, Митровић Јанковић Стојан. Он потиче из ускочке породице Митровића, отац му се звао Јанко Митровић, па је у част свог оца промијенио презиме у Јанковић. Познато је да је он добио највећи Орден Св. Марка од Млетака – подсетио је проф. др Зелић нагласивши да је ове године преко 40 људи дошло на скуп, а што је још важније, било је пуно и младих људи.

– Најважније је да се ми окупљамо и чувамо и поштујемо нашу традицију, вјеру и нашу православну Далмацију и да на-

ша дјеца то наставе. Важно је знати и говорити о томе да смо ми, Срби, ратовали за интересе Млетачке Републике против Турске. Отјерали смо Турке, а добили смо друге господаре из Венеције и нисмо имали своју самосталност. О свему томе говори народна пјесма у којој се каже „Кадно Турци Котар поробише, /поараше дворе Јанковића, /заробише Смиљанић Илију, /заробише Јанковић Стојана.../У Стамбол

» Павле и Обрад Зелић

и' одведоше Турци, / предадоше цару честитоме”, што је читава филозофија живота, јер иако га тјерају у ропство, он, Србин, турског цара као противника поштује. То могу само Срби – поручио је проф. др Зелић.

Догађају је присуствовала чланица Међународне академије Никола Тесла и Руске академије друштвених наука, историчарка и филозофиня Радмила Тонковић Војиновић.

Дружење је настављено у ресторану Узелац где је једногласно за домаћина скупа за сљедећу годину изабран Миле Кнежевић. Окупљање је увеличао гуслар Никола Мојсиловић изводећи потресну пјесму *Ройство Јанковић Стојана*.

Скуп су присуствовали и председник Савеза Срба из региона и народни посланик Скупштине Србије Миодраг Линта и председник Документационо-информационог центра *Веритас* Саво Штрбац.

ВЕСНА ПЕШИЋ

ВОЂА ДАЛМАТИНСКИХ СРБА

Стојан Митровић Јанковић (1635–1687), у српској народној пјесми чешће изговаран као Јанковић Стојан, био је управник морлака, сердар Котара, кавалер (витез) Св. Марка, коњички капетан, заповједник тврђаве Островице.

Прославио се као вођа далматинских Срба против Отоманског царства. Борио се на страни Венеције у Кандијском рату (1645–1669) вођеном између Млетачке републике и Турске за оток Кандију (Крит), као и у Морејском рату (1684–1699), вођеном за Мореју (полуострво Пелопонез у Грчкој).

У фебруару 1666. заробљен је на ријеци Зрмањи у борби против Турака, након чега је одведен у Цариград, одакле је успио да се ослободи након 14 мјесеци ропства. За војне заслуге и показану храброст у овим ратовима и каснијим биткама, Млетачка република је Стојана Јанковића 1670. године, одликовала Орденом витеза Светог Марка и именovala за кавалера (витеза) Стојана Марка додијеливши му посједе од преко 100 хектара винограда и ливада и дворец Јусуф-аге Тунића, касније, у народу познатији као *Кула Јанковића*. Стојан Јанковић је опјеван у народним епским пјесмама, а пјесма *Женидба Стојана Јанковића*, надахнута је француског пјесника Ламартинаа да напише пјесму *Пад аиђела*. Погинуо је 23. августа 1687. године током напада на Дувно.

ЛИНТА: ТУЖИЛАШТО ЗА РАТНЕ ЗЛОЧИНЕ У БЕОГРАДУ ДА ПОДИГНЕ ОПТУЖНИЦУ ЗА МУЧКО УБИСТВО 22 СРПСКА ЦИВИЛА ИЗ ЦАПРАШКИХ СЕЛА НА БАНИЈИ

Председник Савеза Срба из региона Миодраг Линта позива Тужилаштво за ратне злочине у Београду да подигне оптужницу за мучко убиство 22 српска цивила из цапрашких села на Банији. Хрватске паравојне и полицијске снаге су 22. августа 1991. године пролазећи кроз села Чакале, Брђани, Трњани, Старо Село, Блинска Греда, Бестрма, Блински Кут, Кињачка и Брђанска Коса убијали кога год су видјели или им је изашао у сусрет. Просјек година убијених цивила је износио 48 година, а најмлађа је била двадесеттворогодишња Жељка Боиновић. Послије овога догађаја Срби из наведених српских села више нису одлазили на посао у Сисак јер су им били угрођени животи, већ су били принуђени да организују одбрану својих кућа и села а убрзо су основали општину под именом Цапраг.

Линта истиче да за један од најсвирепијих ратних злочина над српским цивилима током рата на подручју данашње Хрватске до сада нико није кривично одговарао. Главни разлог јесте чињеница да је хрватско правосудје етнички мотивисано и суди само Србима да би оправдало лажни мит о Домовинском рату. Хрватски судови је не само одбили тужбе за накнаду штете породицама погинулих Срба, већ су породице биле у обавези да надокнаде трошкове партничког поступка у износу до више хиљада евра. У питање је најдубље вријећање жртава и њихових породица.

СЈЕЋАЊЕ НА ЖРТВЕ ИЗ ЦАПРАШКИХ СЕЛА

У организацији Удружења „Завичај” и Удружења ветерана Црвене беретке 18. августа 2024. у Цркви Светог Јоакима и Ане у београдском насељу Калуђерица служен је парастос поводом страдања српских цивила из цапрашких села на Банији код Сиска које су 22. августа 1991. године мучки и на превару на кућним праговима побили припадници хрватске полиције и Збора народне гарде преобучени у униформе ЈНА.

Тог дана побијено је 20 српских цивила и неколико десетина их је рањено.

Послије овог догађаја, Срби из цапрашких српских села више нису одлазили на посао у Сисак, већ су организовали одбрану својих села и кућа, а ускоро су формирали и општину коју су назвали Цапраг, по подручју на којем се налазе поменута села, са сједиштем у Градуси, која је била у саставу РСК.

Након помена положени су вијенци и цвијеће на споменик цапрашким жртвама у оближњем спомен-парку. Вијенце су положили делегације Удружења Завичај, Удружења ветерана Црвене беретке, Координације удружења избјеглих и расељених у Републици Србији, Удружења бораца Републике Српске Крајине, Удружење бораца Кордуна и многобројна друга удружења.

Председник општине Гроцка Саша Чапрић рекао је присутнима да су Срби велики народ зато што знају да праштају, али се никада не смију заборавити страдали и никада се не смије заборавити поријекло. – Зато вас молим да своју дјечу и уну-

» Биљана Јовановић, др Саша Чапрић, Ненад Абрамовић, Александар Ђедовац и Душко Вранешев

чад васпитава да знају одакле су. Ми смо на општини где су многа избјегла и расељена лица и не треба никада заборавити где су нам коријени.

Абрамовић је истакао да ни за 33 године од ничим изазваног убиства 20 српских цивила и рањавања десетина Срба у цапрашким селима за тај злочин још нико није кривично одговарао.

– Ми од борбе за истину и правду нећемо одустати. Наша удружења су овај злочин извукла из заборава и наставићемо да се боримо и подижемо капацитете културе сјећања на овај и бројне друге злочине над Србима – рекао је Абрамовић и додао да чланови њиховог удружења одржавају спомен-парк у којем се споменик налази.

Председник Координације удружења избјеглих и расељених у Србији Милан Жунић подјестио је присутне о околностима страдања цапрашких Срба.

Такође, обратио се и председник Удружења ветерана Црвене беретке Жика Ивановић.

Парастосу су, осим чланова породица жртава, присуствовали помоћник министра за рад, запошљавање, социјална и борачка питања Србије Душко Ђутило, председник Фонда АП Војводина за избјегла и расељена лица Александар Ђедовац, председник општине Гроцка Саша Чаплић који су такође положили цвијеће на споменик.

Породице жртава поднијеле су кривичну пријаву против четворице „зенги” због ратног злочина над цивилима. Жупанијско државно тужилаштво у Сиску одбацило је тужбу у септембру 2006. године наводећи да су њихови рођаци убијени у оружаном сукобу између паравојних група такозване САО Крајине и Хрватске војске или су колатерална штета тог оружаног сукоба”

ДРАГАНА БОКУН

ДАНИ КОШЕВИНЕ, ГВОЗНО-МОБА-ОЗОН-2024

» Небојша Видаковић, Дарко Младић и Миодраг Гајић

» Начелник општине Радомир Сладоје и Вук Вучковић

» СКОК УДАЉ: Радован Спремо

Одржана Калиновачка олимпијада

У циљу његовања традиције и сјећања на мобе током Одбрамбено-отаџбинског рата и чувања успомене на славну Војску Републике Српске, Општина Калиновик и Борачка организација општине Калиновик 27. јула организовала је на Гвозно пољу традиционалну манифестацију, Калиновачку олимпијаду *Гвозно-Моба-Озон-2024*.

30 година је прошло од прве мобе коју су ратне 1994. године на Гвозну у општини Калиновик организовали борци и народ јер су морали да се уједине и сналазе ради пуког преживљавања, па је кошевина била начин да се стока прехране и војска и становништво тако преживи.

Ова манифестација почела се организовати 2014. године како се не би заборавило све оно што је Војска Републике Српске и народ овог краја учинио за Републику Српску и њено стварање. Манифестација је прерасла у Олимпијаду на којој из године у годину учествује све већи број такмичара и посјетилаца, па је ове године тај број прешао хиљаду људи, који су уживали у природним љепотама овог краја.

Програм манифестације, као и претходних година почео је парастосом у Цркви Светих Петра и Павла, паљењем свијећа и полагањем вијенаца на централном Спомен обиљежју на ком је уписано 359 имена људи који су положили своје животе у протеклом одбрамбено-отаџбинском рату, уз присуство представника борачких организација, руководства општине Калиновик, председника Удружења гардиста 1. Гардијске моторизоване бригаде Жељка Дакића, представника Министарства за борачко-инвалидску заштиту и гостију из Србије.

Осим такмичења у кошењу у склопу Калиновачке олимпијаде одржане су и вите-

шке игре: вучење конопа, бацање камена с рамена, скок у даљ, потезање клипа, бој на греди и трчање у врећи на 50 метара.

Учесници и гости пристигли су из Семберије, Сарајевско-романијске регије, Херцеговине, Шипова, Крајине и Србије.

У кошевини су се такмичила 22 такмичара, а победио је Вук Вучковић из Чачка, вишеструки побједник познате Косидбе на Рајцу и на многим другим сличним такмичењима.

Начелник општине Калиновик Радомир Сладоје са три првопласирана такмичара у кошењу Вук Вучковић, Зоран Ракита и Небојша Крупњанин.

Манифестација је традиционално при-

стављено и Дарко Младић, син генерала Ратка Младића који потиче из Калиновика.

Он је овом приликом истакао задовољство што се оваква манифестација организује у знак сјећања на погинуле борце којима се одаје пошта на овај дан и што се на тај начин још једном окупљају у миру сјећајући се својих жртава, са поносом на мир који је за народ овог краја створен.

Манифестацији су присуствовали представници општинских борачких организација из Гацка, Фоче, Требиња, Билеће, Невесиња, Рудог, Источне Илиџе, гости из Чајетине, Чачка и са Рајца (Србија), представници Министарства за борачко-инвалидску заштиту и Удружење гардиста.

Међу гостима из Србије манифестацији је присуствовао Драган Јовичић представник Косидбе на Рајцу.

– Утисци су феноменални. Први пут смо били у Калиновику и са мном је први пут дошао и овогодишњи побједник, косац Вук Вучковић. Дочекани смо домаћински, и драго ми је да смо остварили сарадњу и пријатељство са организаторима. Врло радо смо размијенили искуства и савјете у организацији сродних манифестација, а надамо се да ће Калиновачка олимпијада у наредним годинама постати још препознатљивија и посјећенија – поручио је Јовичић.

Како је настала манифестација за *Српско коло* говорио је представник Туристичке организације општине Калиновик Симиша Ђорем.

– Прва кошевина на Гвозну одиграла се у ратним годинама 1994. године из потребе да се сакупи храна за стоку за зимски период. Мушки чланови породица боравећи на војним положајима нису били у могућности да раде послове на сеоским домаћинствима и ту се дошло на идеју да војска покоси

Гвозно поље. Сљедећа кошевина организована се 2014. године и од тада, па до данас организује се традиционално сваке године. Кошевина *Гвозно-Моба-Озон 2023*. године прерасла је у Олимпијаду са такмичарским дијелом манифестације гдје осим у кошењу траве се организују и витешке игре – навео је Ђорем који нам је испричао и како се данас живи у овој малој општини у Републици Српској.

– Број становника у општини Калиновик од периода прије рата, па до данас опада, што због ратних дешавања као и миграција у веће градске средине из потребе бољих услова за живот, што доводи у неповољан положај мале општине попут наше. Општина Калиновик у предатној 1991. години бројала је око 4600 становника, а пописом из 2013. године тај број је нешто око 2240 становника.

Становништво општине претежно се бави земљорадњом и сточарством, а општина се бори да задржи домаћинства кроз планска улагања, подстицаје у области пољопривреде, сточарства и туризма. Туристички потенцијали општине Калиновик су бројни, а најзначајнија су природна богатства: природна и вјештачка језера на Зеленгори, Лелија и Трескавица, ријека Неретва, културно-историјски споменици, планинарско-бициклистичке стазе, вјерски туризам итд. – истакао је Ђорем позивајући овом приликом све који воле природу да посјете Калиновачку општину јер се неће покајати.

Након такмичарског дијела приређен је ручак за учеснике и госте, као и музички концерт звијезде народне музике Гордана Лазаревић.

Награде су биле новчане у свим дисциплинама, а за побједника у кошењу 1000 км и поклон коса и гладарица. **ВЕСНА ПЕШИЋ**

СПИСАК ПОБЈЕДНИКА

- **Скок удаљ:** 1. мјесто Михајло Мемедовић, 2. мјесто Радован Спремо, 3. мјесто Александар Крајишник
- **Трка у врећи:** 1. мјесто Александар Крајишник, 2. мјесто Стефан Илић, 3. мјесто Михајло Мемедовић
- **Бацање камена с рамена:** 1. мјесто Милош Марковић, 2. мјесто Петар Илић, 3. мјесто Радован Спремо
- **Повлачење клипа:** 1. мјесто Никола Човић, 2. мјесто Радован Андрић, 3. мјесто Душан Савић
- **Бој на брвну:** 1. мјесто Александар Крајишник, 2. мјесто Данило Ковачевић, 3. мјесто Петар Илић,
- **ПОВЛАЧЕЊЕ КОНОПЦА:** 1. мјесто Рудар таг Угљевик, 2. мјесто Српски соко Невесиње, 3. мјесто Цими комерц Пригревица (Србија),
- **КОШЕВИНА:** 1. мјесто Вук Вучковић из Чачка, 2. мјесто Зоран Ракита, 3. мјесто Небојша Крупњанин

БОСНИЋ: ПРЕДСТАВА ОЛУЈА ИСТИЧЕ КВАЛИТЕТ КРАЈИШНИКА

Поводом обиљежавања годишњице погрома над Србима 1995. године, 4. августа 2024. у Бањалуци је одиграна ауторска представа глумице Драгане Боснић – Олуја. Представа описује догађаје који су претходили прогону као и протјеривање Срба који су се, након истоимене оружане редарствене операције, доселили у Бачку Паланку.

Бањалучка публика је, у препуној сали, емотивно слиједила догађаје који су представљени и, у својеврсној катарзичној атмосфери, заједно са глумцима преживјела бол и сузе сународника.

ФОТО: ДАРКО ЧУДИ

Боснићева је истакла да је желела да нагласи спремност Крајишника да понесу терет у судбинским тренуцима и да без бојазни укрсте свој карактер и своје животе са мачем историје, што осли-

кава душу наших горштациа у којој увијек има мјеста за пјесму, за нови почетак, за узвишени приступ животу чија су начела: вјера, љубав, нада.

– Не подстиче се мржња, него

се истиче квалитет Крајишника и народа из тих крајева – рекла је аутор представе и глумица Драгана Боснић.

Ово гостовање је реализовано на иницијативу савјетника председника Републике Српске Немање Давидовића који је истакао да је председник Српске Милорад Додик изузетно посвећен обиљежавању важних датума из историје српског народа, а један такав датум је и 4. август.

– Изузетно је важно и велико ми је задовољство јер смо омогућили публици у Бањалуци да види представу *Олуја*, која обрађује тематику страдања и прогона више

од 200.000 Срба са простора Републике Српске Крајине – рекао је Давидовић.

Директорица Народног позоришта Републике Српске Дијана Грбић рекла је да јој је част што је имала прилику да угости колеге из Србије, те захвалила Давидовићу на иницијативи да се ова представа одигра у Бањалуци.

– Трудимо се да ставимо на располагање своје капацитете пројектима као што је представа *Олуја*, јер је важно да се сваки дан сјећамо догађаја који су обиљежили историју српског народа – рекла је Грбићева. **РСК**

ДИВОСЕЛО, МОЈЕ СЕЛО РАВНО, МОЖДА БИ МИ ЛАКШЕ БИЛО ДА СИ ЗАБОРАВНО!

» За Српско коло пише Миле Рајчевић угледни професор који је у својим књигама *Дивосело, Читлук и Орнице у времену и трајању* (2013) и *Свјетла угашених огњишта* (2022) описао страдање сународника у завичају.

„Одједном к мени мирис паљевине
Вјетар донесе с гаришта мог села,
Мирис из ког се све сјећање вине...”

» СЕЛО ПУНО ЖИВОТА: Обиљежавање 60 година рада основне школе у Дивоселу 1929. године

На писање овог текста водила ме идеја дуга према завичају, мјесту гдје сам се родио, Дивоселу, и носталгија за завичајем, који је остао тако далеко. Што сам више и даље одлазио од њега, сјећањима и душом био сам све ближе њему. Слиједио сам Андрићеву максиму „да је сваки човек доживотно дужан чинити добра дјела у своме родном мјесту, без обзира колико их је дотада урадио”. Желим да оставим писани траг покољењима која долазе, да се „не почупа коријење и сачувају истине о српском народу који је вијековима живио на овим просторима”, имао своју богату историјску и културну баштину.

Дивосело, српско село у Лици у општини Госпић етнички је очишћено у грађанском рату у Хрватској у времену 1991–1995. године.

Данас Дивосело постоји само у топонимима. Ово велико српско село географски је било наслоњено на град Госпић, па све до 15 км у дубину ка Велебиту. По демографској типологији Дивосело спада у велика села разбијеног типа са изграђеном инфраструктуром (електрична струја, асфалт, телефон, градски водовод), напредно, са богатом историјском, културном и спортском традицијом...

Године 1931. по попису становника Дивосело броји 2.164 становника,

– 1948. године било је 679 становника,

– 1991. године 344 становника (404) 2 пописа, 147 викенд кућа.

Пред сам Други свјетски рат Дивосело је имало близу 3.000 становника. Било је познато као једно од успјешнијих села у Хрватској, са више напредних сељака, велетрговаца, гостионичара, школованих људи, интелектуалаца...

Дивосело је имало основну школу од 1869. године, Храм Рождества Пресвете Богородице од 1781. године, Дом културе са чи-

таоницом и соколском салом за вјежбање од 1931. године. Из овог села била су 132 солунска добровољца. Преко *Привредника* завршило је разне занате 157 младића из Дивосела...

Прије Другог свјетског рата много младића и дјевојака из Дивосела, због саме близине Госпића, завршило је Учитељску школу у Госпићу (отворена 1919), Гимназију у Госпићу (отворена 1860), грађанске школе, факултете у Загребу, Београду, Пешти, Богословљу на Цетињу и у Сремским Карловцима... До данас је из Дивосела 14 свештеника, 12 доктора наука... Први доктор наука био је др Миле (Јанко) Рајчевић (рођен 1878), декан Ветеринарског факултета у Загребу 1927. године и Факултета ветерине у Београду шк. год 1938/39–1940. Важно је напоменути да после 1900. године у селу није било неписмених. После Другог свјетског рата село је електрифицирано 1961. године, у село је доведен асфалт 1971. године, телефон 1980, градски водовод 1989. године...

Дивосело је доживјело своју велику трагедију и катаклизму у Другом свјетском рату. Проглашавањем НДХ за Србе у Лици и читавој НДХ настала су тешка времена. Тридесетих година прошлог вијека у Госпићу се појављује усташка организација, која је имала јако упориште међу хрватском младежи и хрватским народом. Проглашење НДХ 10. априла 1941. године у Госпићу је код хрватског народа дочекано са одушевљењем.

Све српско становништво у Госпићу и околним српским селима стављени су ван закона и подвргнути тоталном уништењу. Већ 11. априла 1941. године похапшени су готово сви Срби у Госпићу и позатварани у госпићке логоре смрти.

Проглашењем НДХ у Дивосе-

лу су почела хапшења угледних домаћина, напредних сељака, учитеља, професора, свештеника, студентата, трговаца, а затим свих по реду.

У Дивоселу је 7. јуна 1941. године формиран усташки стан – посада од 25 усташа, Хрвата. Онај ко је одведен у госпићки затвор, или усташки стан у школи у Дивоселу, тај се жив није вратио.

Српска села: Дивосело, Читлук, Орнице, Почитељ, Липе, Острвица, Широка Кула, Барлете, Вребац, Медак, Радуч, Могорић, Плоча, Смиљан, Студеница, српска села у Косињу усташка власт подвргла је тоталној ликвидацији, уништењу и етничком чишћењу. Вршене су тајне припреме за истребљење српског народа у готово свим селима Лике. Почело се од Доњолапачког котара, села: Доње Суваје, Личких Осредака, Штикаде у општини Грачац, Широке Куле, Бунића, Смиљана, а завршетак је планиран са ликвидацијом Дивосела, Читлука, Почитеља...

Српско село Липе у непосредној близини Госпића нападнуто је 1. и 2. августа 1941. године гдје су побијене српске породице Кекић и Рабатић (93 убијених). После је тога, 2. августа 1941. године кренули су у Смиљан, гдје су побијени 560–700 Срба. Срби у Широкој Кули покљани су 2. августа 1941. године, истог дана у Острвици, селу Кленовац...

Видјевши што се догађа у српским селима општине Госпић, народ Дивосела донесе одлуку да се нападне усташки стан у школи, а село да се евакуише у увалу звану Крушковаче подно Велебита.

Дана 3. августа 1941. године нападнуто је усташки стан у школи у Дивоселу, усташе су истржеране из села, народ евакуисан у увалу Крушковаче под Велебитом. Усташе су ноћу 4/5. августа 1941. године преко хрватских села Подоштре, Личког Новог и Ризвануше у строгој тајности пребациле јед-

ну бојну усташа на Мали Аланак, заселак Дивосела, другу усташку бојну преко Билаја и Рибника да затвори круг око збјега с циљем да све у логору ликвидирају. Напад на збјег, на ненаоружани народ започео је у зору.

Настало је клање и убијање недужног народа. У логору су страдале читаве породице, леш до леша, читаве породице лежале су убијене у локвама крви, или заклане на хрпи. Само за неколико дана убијено је 907 мјештана Дивосела. Тога дана 80 кућа у Дивоселу је „мртвим коцем затворено”, уништено је комплетно родословље. Срећом је 2. усташка бојна, која се кретала преко Билаја и Рибника закаснила, па није успјела затворити клијешта (обруч) око збјега, тако да је нешто народа успјело побјећи у Велебит.

„Ни на једном стратишту у Лици, па ни једног датума у току Другог свјетског рата није пало толико жртава као у Дивоселу 5. августа 1941. године. И не само по броју жртава, него и бестијалности и злочиначком страсти којом је злочин почињен”.

У току Другог свјетског рата од 1941–1945. године у Дивоселу је погинуло 1.309 становника, цивила и бораца, или 60, 30% (1.170 цивила, од тога 384 дјецe од колијевке до 15. година живота, 139 бораца НОР-а, (1.156+14=1.170 цивила + 139 бораца НОР-а), 14 мјештана је стријељала народна власт.

У логору Јадовно усмрћено је 85 мјештана Дивосела (19 дјецe).

У Мацолиној јами на Јанчи (Личко Лешће) убијено је 7 мјештана Дивосела.

Спаљено живих људи из Дивосела у кућама или сјеницима 29 мјештана (10 дјецe).

Убијено у Јарчјој јами на Аланку 65 мјештана Дивосела (30 дјецe).

Убијено у с. Шибуљина – и логору Слано и Метајна на Пагу 78 мјештана Дивосела (24 дјецe).

Објешени у Госпићу 33 мјештана Дивосела, (од тога 13 дјецe, мајка Кравић Јагода објеше-на и четворо њене дјецe).

Петоро дјецe из Дивосела прошло је кроз концентрационе логоре смрти за малу дјецу од Госпића, Јаске, Јастребарског, система усташких логора смрти Јасеновац – Градишка, Златар, Лоборград: Милан Почуча, Љубица Почуча и мајка Јела Почуча, Олгица Јерковић, Марија Вујновић и Милица Вујновић... Спасила их Дијана Будисављевић, априла 1942. године. Током Другог свјетског рата једино мјесто у Европи гдје су били логори за дјецу била је НДХ.

Из Дивосела су два народна хероја: Нада Димић и Миле Почуча, 84 носиоца партизанске Споменице 1941. године. Двадесет година после Другог свјетског рата није било регрута из Дивосела за редовно служење војног рока.

КОМПЛЕКС КОНЦЕНТРАЦИОНИХ ЛОГОРА: ГОСПИЋ–ЈАДОВНО–ПАГ

Међу најстравицији вртлог затирања српског народа у НДХ спада град Госпић. Прва у функцији терора и злочина над Србима стављена је Казнионица, или Казниона у Госпићу, коју су мјештани одраније називали *Gericht*. То је у ствари био логор прихватно-транзитног карактера. Сабирни логор, или како су га усташе називале *Збирни логор Госпић* формиран је одмах по проглашењу НДХ, почео је функционисати првог дана када су усташе преузеле власт у Госпићу, 10. априла 1941. године. Био је то најзлогласнији затвор, а истовремено и дио система Концентрационог логора Госпић–Јадовно–Паг, заправо кичма у цијелом овом ликвидационом комплексу. Иако је Казнионица била прилагођена за сабиралиште, у ствари била је право мучилиште гдје се изнуривало, мучило и сакатило, убијало човјека у човјеку, али и страстиште, будући су ту многи затвореници тучени, сакаћени ножевима, вјешани, давлени, те скапавали од глади и жеђи. Био је то први организовани масовни погром Срба у Госпићу и околним српским селима.

Концентрациони логор Јадовно био је смјештен око 22,5 км сјеверозападно од Госпића, дубоко у шуми велебитског масива на 1200 м надморске висине. Логор Јадовно замишљен је као велико сабиралиште за ликвидацију, а његов резервоар за попуну био је углавном Казнини завод у Госпићу у који су допремани углавном Срби и Јевреји... Ти први логори смрти на Пагу и Јадовном били су први течајеви школе кољаштва за усташе, а „њихови професори” били су махом усташки емигранти које су домаће усташе одушевљено прихватиле.

Из Госпића су затворенике, без суда о кривици одвозили камионима на Јадовно, гдје је била последња станица, губилиште.

Логор Јадовно био је претеча логора смрти Јасеновац. Усташе су јако добро анализирали и унапријед припремили терене Велебиту. Око 2.000 заробљеника, које усташе нису стигли побити зато што их је у томе спријечила италијанска војска, усташе су транспортовале у логор Јастребарско, а потом у тек основани логор Јасеновац међу којима је било и мјештана Дивосела (Вујновић Максим Марко, 1921. и др). Свједоци ових страшних трагедија, свједоци ужаса, који су успјели преживјети пакао од покоља у Крушковачама до мучилишта у логорима, сјетно су причали, завијени доживотно у срнину, о трагедијама несрећних људи, усташким злочинима и злочинцима...

Усташки целати масовно су доводили и довозили похватани српски народ из личких села, из читаве НДХ, похватане по пољима приликом извођења пољских радова, кућама, улицама, црквеним зборовима, једнако мушкарце, жене и дјецу те убијали без икаквог разлога ножевима, батовима, понекад и из ватреног оружја и бацали их у ове велебитске јаме, наклане, живе или полуживе. Гдје је неко затечен жив, ту га је затекла смрт. На Велебиту је било више безданих јама. Међу познатијима је била Шаранова јама, која је према налазима спелеолога била дубока 42, 5м до првих костију, којих у дубини има око 40м3.

Према подацима које наводи др Ђуро Затезало логор Јадовно као комплексно стратиште радио је 132 дана од маја до августа 1941. године. Према прикупљеним и истраженим подацима, аутор долази до процјене да су у њему ликвидирани на најмонструознији начин 40.123 невиних жртве, од којих 38.010 Срба, 1.998 Жидова, 88 Хрвата..."

"Тешко је да ће се било када утврдити тачан број жртава које је прогутало Јадовно. Јер, усташе су за собом уклањале све што би за собом могло указати на обим њихових злочина", а послјератна власт за попис жртава није била много заинтересована због „братства и јединства”.

Милан Баста, генерал у пензији, публициста, у књизи: *Раић је завршен 7 дана касније* (1986), позивајући се на изјаве учесника НОР-а и партијских радника из Госпића, који су учествовали у Комисији, која је послјератно истраживала податке о страдању у Концентрационом логору Госпић–Јадовно и страдању Срба и Јевреја у њему, и изјавама Хрвата старосједилаца из села Јадовно, наводи да је у логору Јадовно убијено 50–60 хиљада људи. Неки историјски извори тврде да је у логору убијено 70.000 људи.

Концентрациони логор Слана и Метајна на острву Пагу у систему Концентрационих логора Госпић–Јадовно–Паг основани су 24. јуна 1941. године и „били су у функцији „до августа 1941. године. У селу Шибуљина и Концентрационом логору Слана и Метајна на острву Пагу усташе су на најсвишепнији начин убиле 7. августа 1941. године 78 мјештана Дивосела.

Акцијом италијанске војске затворен је Комплекс концентраци-

оних логора Госпић–Јадовно–Паг крајем августа 1941. године. Већину заточеника у логору усташе су побиле и бациле у крашке јаме на Велебиту. Око 2.000 заробљеника, које усташе нису стигли побити зато што их је у томе спријечила италијанска војска, усташе су транспортовале у логор Јастребарско, а потом у тек основани логор Јасеновац међу којима је било и мјештана Дивосела (Вујновић Максим Марко, 1921. и др). Свједоци ових страшних трагедија, свједоци ужаса, који су успјели преживјети пакао од покоља у Крушковачама до мучилишта у логорима, сјетно су причали, завијени доживотно у срнину, о трагедијама несрећних људи, усташким злочинима и злочинцима...

ДА ПОКОЉЕЊА ПАМТЕ И НЕ ЗАБОРАВЕ!

Још за вријеме Другог свјетског рата партизанска штампа није писала о страдањима Срба у комплексу Концентрационог логора Госпић–Јадовно–Паг зарад „братства и јединства”. Ако је неко покушао писати у партизанској штампи о злочинима усташа у комплексу концентрационих логора: Госпић–Јадовно–Паг био би упозораван од водећих чланова Комунистичке партије Хрватске да о томе не говоре и не пишу, јер то може штетно дјеловати на ширење народноослободилачког покрета, будући да изношење података о усташким злочинима „смета осјећајима хрватског народа” и изазива ширење мржње између хрватског и српског народа. Такав тренд наставио се и за читаво вријеме трајања СФРЈ.

Некоме је у Хрватској било у интересу да се истина о Концентрационом логору Госпић–Јадовно–Паг не сазна, па је послјератно Брионског пленума био прави

» ВРИЈЕМЕ ЈЕ СТАЛО: Дивосело данас

моменат да се сва сачувана архива и архивска грађа о овом логору склони из зграде из некадашње Казнионице у Госпићу и уништи.

„Послије овог Пленума, у Госпићу су камионима одвезли и уништили велик дио архиве о Концентрационом логору Госпић–Јадовно”.

Исту судбину доживио је српски народ овог села 1991. године. Поруче хрватских политичара деведесетих година биле су убојите исто као и оне које је слао Анте Павелић. Туђман је поруче анти-српства и националшовинизма, свога узора Анте Павелића образлагао на начин да је политика Анте Павелића „такође израсла из вјековне тежње хрватског човјека за слободом и самосталношћу”.

Фрањо Туђман, предсједник Републике Хрватске послао је јасну поруку српском народу који је живио у Хрватској, послјератно свих почињених злочина над српским народом у грађанском рату у Хрватској 1991–1995. године, а српски народ ју је добро разумио:

„Хрватска је ријешила српско питање у Хрватској. Прихватили

смо повратак неких Срба у Хрватску, како бисмо спријечили нападе на Хрватску и приговоре да је Хрватска наставак НДХ и да не жели ниједног Србина. Ријешили смо српско питање и више неће бити 12% Срба и 6% Југословена као што је било. И њих 3% више неће угрозити Хрватску”.

У грађанском рату у Хрватској 1991–1995. године, убијено је 75 мјештана Дивосела, од тога 12 жена. У самој операцији хрватске војске на српска села Дивосело, Орнице, Читлук, Медак и Почитељ tzv. *Медачки циљ* 9. септембра 1993. године убијено је 30 мјештана Дивосела, (два тијела нису пронађена Вујновић Николе Ђуро и Јованчевић Милош), иако су ова села била 18 мјесеци под заштитом снага УН. Мјештани овог села погинули су у етничком чишћењу града Госпића, упадом диверзантских група у Дивосело, и агресијом хрватске војске 1993. године.

Данас, 80 година касније Дивосело је пусто. Нема више колијевке, ни дјечјег плача. Све је етнички очишћено, започето у Другом свјетском рату 1941. године, а довршено у грађанском рату у Хрватској 1991–1995. године. Сви историјски, антифашистички и културни споменици су порушени: црква, школска зграда, Спомен-дом, стамбени и господарски објекти, уништена инфраструктура, гробља оскрнављена, нема трагова живота (...). Све је пусто, све рушевина до рушевине (...). Када човјек дође у ово село, које је некада имало близу 3.000 становника, има осјећај да је дошао у простор у коме је вријеме већ одавно стало. Према злочинима који су рађени над овим недужним српским народом Дивосела које су чиниле хрватске усташе 1941–1945. године и 1991–1995. године у грађанском рату у Хрватској и сам Гебелс би им позавидио. У овом селу је мрачна страна људске историје исписала своје најстрашније странице. Прошлост се не може мијењати, али се из ње може научити. У селу је обновљено 11 кућа у којима нико не живи, све је зарасло у коров и шуму. Једини свједоци времена, надгробни споменици у гробљима са епитафима свједоче о аутохтоном српском народу који је живио у Дивоселу. Преко љета дође понеко да у гробљу запали свијећу својим прецима, „баци

поглед” на пусто згариште и враћа се у мјесто живљења.

Сви антифашистички споменици у Дивоселу су порушени.

– Споменик на Драгашком брду у Дивоселу, мјесту гдје је формиран први народноослободилачки одбор 2. августа 1941. године.

– Споменик у Крушковачама (женама, дјецу, одраслим мушкарцима, читавим породицама) 907 убијених и закраних у покољу 5. августа 1941. године

– Спомен-дом бораца НОР-а и жртава фашистичког терора са спомеником унутар Спомен-дома, у виду растворене књиге, са исписаним именима погинулих, библиотека...

– Споменик на Пијевцу (подигнут у знак сјећања заједничке акције групе бораца из Смиљана и Дивосела против усташа и домобрана).

– Гробље палих бораца са спомеником, заселак Пољари (рад кипара Павла Перића).

– Спомен-костурница убијеним, закраним и баченим у Јарчу јаму на Аланку (Оланку) 6. августа 1941. године.

– Спомен-костурница погинулим борцима 5. прекоморске бригаде из Словеније који су погинули са војском НДХ – усташама приликом заузимања и освајања Госпића 4. априла 1945. године.

– Спомен-плоча на родној кући народног хероја Наде Димич (заселак Клиса).

– Споменик *Вјешала* код Јасиковца, рад вајара Вање Радауша.

– Споменик у Дивоселу (Јанков борић) гдје је радио ОК КПХ за Лику од априла до августа 1941. године.

– Споменик убијеним борцима и цивилима на Почуча брду.

– Спомен-плоча соколској чети (Почуча брдо).

– Спомен-плоча на родној кући Бранка Плењаша (Плењашки варош – Дивосело).

– Спомен-плоча на згради Основне школе у Дивоселу, заселак Пољари у знак сјећања на формирање прве пионирске организације у Хрватској у Дивоселу 1942. године.

Године 1991. је у Дивоселу било 413 кућа са још више господарских објеката, од тога је било 276 уселиних домаћинстава, у којима се ложила вагра, који су стално живјели у Дивоселу и 147 викенд кућа у којима се боравило повремено. Данас Дивосело постоји само у топонимима, нема трагова живота. У село више не стижу ни поштари ни писма. Нити их ко шаље, нити има ко да их прими. Све личи на музеј геноцида на отвореном. Оно што је започео Павелић и фашистичка НДХ, довршио је Туђман и етнички очистио Хрватску, и наше Дивосело.

Сви подаци о страдању Дивосела налазе се у књигама: Миле Рајчевић: *Дивосело, Читлук и Орнице у времену и шрајању* (2013) и *Свјетла угашених отњишта* (2022).

„Будућност припада онима који се најдаље и најдуже сјећају.”
Ниче

» Порушени споменици: Понеко сврати и запали свијећу

ВЛАДИКА ГЕРАСИМ НА СЛАВИ ВЕЛИКЕ ГОСПОЈИНЕ У ПЕРНИ

Његово Преосвештенство епископ горњокарловачки Герасим на дан Успења Пресвете Богородице посетио је окупљене вјернике на црквешту некадашњег храма посвећеног овом великом празнику у мјесту Перна код Топуског.

Том приликом Преосвештени епископ осветио је славске дарове колач и жито које су припремили кумови овогодишње славе.

Након освећења славских дарова, извршен је парастос за невино страдале жртве у Другом свјетском рату.

– Повод за долазак, поред обиљежавања овог великог празника је и отпочињање изградње Храма Успења Пресвете Богородице истих димензија и истог стила какав је некада био.

Владика је поручио да га радује што постоје иницијативе и у другим мјестима да се подижу храмови.

– Можда су моје жеље велике, можда бих ја желио да свако мјестац има свој храм, могућности су другачије. Вјерујем да тамо гдје има иницијативе од народа, да ће се тај храм и подићи. Храмови су нам потребни, храмови су као учioniце. У њима ми не можемо ништа лоше научити.

Да је храм итекако потребан доказ је многобројни вјерни народ који се окупио на прослави Велике Госпојине.

Ове године било је присутно око 1.000 Перјана и њихових пријатеља. У забавном програму наступила је позната пјевачка група Момо и Додир.

У Перни је 1715. године изграђен православни Храм Успења Пресвете Богородице. Прво јавно извођење *Химне Свешћом Сави* било је управо у Перни на Кордуну за празник Велику Госпојину 28. августа 1856. године у овом храму.

За једног од аутора *Химне Свешћом Сави* у данашњој верзији сматра се православни свештеник Никола Беговић који је био један од највећих српских просвјетитеља у Крајини. Храм је обновљен 1886. године и у то вријеме парохија Перна спадала је у ред највећих српских православних парохија.

Усташки режим је спалио цркву 1941. године. Остатке цркве је нова власт уклонила послје завршетка Другог свјетског рата. Од тада храм није обновљен.

На мјесту некадашњег храма 2007. године подигнут је Крст. **ДРАГАНА БОКУН**

Срби из Губина прославили храмовну славу

У Губину код Ливна обиљежена је слава храма Успења Пресвете Богородице.

Губин је био мјесто окупљања великог броја оних који су расељени или су се прије рата, за бољим животом, расули по свијету.

У овом мјесту данас живи само 50 старијих мјештана.

Лука Иветић из Београда долази често у Губин, иако је из родног динарског краја, у потрази за бољим животом, отишао 1986. године. Ово је дан који проведе са пријатељима из дјетињства који живе на различитим крајевима свијета.

Лука прича да се састао са пријатељима који су дошли из далеке Аустралије.

– Сваке године дођу само ради овог дана – истиче Лука.

– Дођу људи из Америке, Канаде, а свакако и из европских земаља – напомиње он.

Долазак и боравак у родном мјесту олакшала је изградња конака и обнова храма, што је резултат заједничког труда у прикупљању средстава за, како кажу, обнову живота овог краја.

Кум храма Славиша Милинковић, из Бањалуке, каже да су поклонили ограду прошле године, а ове године кумују храму.

Конак је посвећен преминулом Лази Пајчину, који је био иницијатор изградње и обнове. **РТРС**

Александар Пајчин, син Лазе Пајчина, рекао је да му много значи овај скуп и да би желио да се и убудуће овдје окупљају млађе генерације и да наставе ову традицију.

Обрад Вуковљак, Удружење *Отњишће* Губин, истакао је да су људи из тог краја завољели пјесме које је Лазо писао, посебно јер су оне имале снагу да привуку оне који су поријеклом одавде да посјете Губин.

– Долазили су овдје, одушевљавали се и стали уз нас и дали нам велику подршку – нагласио је Вуковљак.

За обнову и изградњу до сада је обезбијеђено више од 150 хиљада КМ донација, али и помоћи институција Српске и Србије.

Душко Ђутило, помоћник министра за рад, запошљавање, борачка, социјална питања Владе Србије, истакао је да институције Србије чине све како би кроз разне пројекте, донације и програме помогли српском народу који овдје живи.

Слога у прикупљању средстава за повратак живота родног краја овдје је константна, а нови сусрет загарнтован је и следеће године. Сви ови људи који не заборављају свој родни, надају се да ће уз помоћ добрих људи и српских институција, макадамски пут до овог села, до наредне године бити асфалтиран.

» Владик Герасим са домаћином славе Небојшом Воркапићем

6. Пантелиндански Сабор у Вуковску

Пантелиндански Сабор у Вуковску одржан је 9. Павгуста 2024. уз присуство више од 600 вјерника и посјетилаца.

У препуној цркви Благовијести служена је света литургија коју су служили свештеници Марко Ђурић и Славиша Ђурић, парох из Бугојна.

Након литургије и ломљења славског колача, у свечаном ходу кренула је литија према споменику гдје је одржан парастос жртвама.

Затим су сви били упућени под велики шатор гдје их је чекао свечани ручак уз благослов оца Марка.

Услиједили су пригодни говори, рецитације и пјесме. Свако ко је имао жељу могао је да дође до микрофона и да отпјева своју пјесму уз подршку хармонике и клавијатуре.

Маловање су ове године својим дирљивим гестом и прелијепим поклонима обрадовале све љубитеље добре посланице. „Малован је уз Вуковско“ – писало је на торти украшеној тробојком.

Након ручка одржан је културно-умјетнички програм у коме је КУД *Пејшар Кочић* из Мркоњић Града извео сплет игара из Србије, а гости су уживали и у епској поезији коју је казивао гуслар Зоран Племић.

Организоване су и друштвене игре. Неизоставно традиционално бацање камена с рамена је био изазов како за младе тако и за средовјечне, па и за пен-

зионере, а надвлачење конопца је изазвало грају и узбудљиву навијачку радост. У скоку удаљ победио је млади Баштић који је родом из домаћинства у близини цркве. На крају су проглашени и остали побједници којима су додијељене новчане награде.

Ово је био шести по реду организовани и масовни црквено-народни сабор у Кудиљима на Пантелиндан, након година предатног и послјератног затишја.

Заслугу за успјех Пантелинданског организованог саборовања заслужују свештеник Марко Ђурић, заједно са иницијатором и покретачем Миланом Баришићем, те осталим организаторима, помагачима и спонзорима.

Омасовљавање и организовање сабора на Пантелиндан је оживјело дух Вуковска и произвело жељу многих да учесталије посјећују село. Највеће достигнуће саборовања јесте да је овај дух мотивисао многе да обнове своје куће.

Пантелиндански сабор такође редовно доводи до спајања покиданих веза, поновног зближавања пријатеља, комшија и родбине који се нису виђали годинама, па чак и деценијама.

Са великом радошћу очекујемо све Вуковљане у расијању, као и све пријатеље добре воље, да нам поново дођу следеће године на Пантелиндан. **РИСТО МАРКОВИЋ И МИЛАН БАРИШИЋ**

Освештан храм Светог Илије у Ситници код Рибника, кум Александар Вулин

У селу Ситница код Рибника освештан је Храм Светог пророка Илије, чија је градња почела 2008. године, а темељи освештани годину касније на Илиндан.

Његово преосвештенство епископ бихаћко-петровачки Сергије рекао је да је ово изузетан, несвакидашњи дан јер је „освијетљен овај храм вјечног живота да буде на потребу српског народа у овом мјесту, у напаној Епархији бихаћко-петровачкој”.

Епископ Сергије је истакао да је велики добротвор који је помогао да овај храм буде завршен и кум ове светиње потпредседник Владе Србије Александар Вулин, који је овим поводом одликован Орденом мученика бихаћко-петровачких.

– Учинили сте велико дјело и Ви, али и многи други. Господ нам је даровао овај дан да се у њему радујемо и веселимо. Дужни смо да благодаримо Богу што нам је омогућио да овако грешни имамо гдје да се молимо за сав српски род. Нека Бог благослови да

» Владика Сергеј одликовао кума храма Александра Вулина

овај народ истрајава упркос свим искушењима и недаћама – поручио је епископ Сергије.

Потпредседник Владе Србије Александар Вулин изјавио је да „сваки човјек треба бар дијелом да врати оно што је добио

од земље из које је дошао, те да је помоћ у изградњи Храма Светог пророка Илије у Ситници код Рибника његов начин да захвали Мањачи, Змијању, Ситници и цијелој Републици Српској”.

– Ми знамо ко смо и одакле

смо, знамо зашто живимо и зашто трајемо. Радујем се што сам мали дио овог великог храма. Овдје ће се дјеца крштавати, овдје ће се неко вјенчати, неко упокојити, али овдје ћемо се увијек сабирати – рекао је Вулин.

Освештању храма присуствовали су председник Републике Српске Милорад Додик и српски члан Председништва БиХ Жељка Цвијановић, као и епископ славонско-пакрачки Јован и викар Његове светости патријарха српског, епископ новобрдски Иларион.

Присуствовали су и министар за научнотехнолошки развој и високо образовање Републике Српске Жељко Будимир, као и министар одбране Србије Братислав Гашић, начелници околних општина и бројни вјерни народ.

Председник Републике Српске Милорад Додик изјавио је да су институције Републике Српске обновиле и изградиле више од 1.000 храмова широм Српске.

– Помогли смо градњу неколико манастира, а једнако смо опре-

дијељени да помогнемо и градњу вртића Српске православне цркве, јер је сасвим нормално да сарађујемо са нашом црквом – рекао је Додик.

Он је нагласио да је ово велики дан, те посебно захвалност изразио потпредседнику Владе Србије Александру Вулину, који је кум и највећи приложник храма.

Жељка Цвијановић је рекла да је обавеза и у будућем периоду да се гради и модернизује сваки дио Српске, а да је овај догађај показао да је народ окупљен око Српске православне цркве, те да је то формула очувања Републике.

– Захвална сам им на свему томе. Захвалност иде и Влади Републике Српске и Влади Србије, које су дале огроман допринос када је ријеч о изградњи храма и мислим да је то препознато од становника овдје – казала је Цвијановићева.

Додик, Цвијановићева и Будимир положили су и вијенац на споменик погинулим и умрлим борцима мјесне заједнице Ситница у Рибнику у Одбрамбено-отаџбинском рату.

ИЛИНДАН У ВЕЛИКОЈ ПОПИНИ

Велика Попина село у Лици недалеко од Грачаца и данас живи свој живот унаточ бројним неприликама које су се дешавале у животу овога народа. Село је по попису од прије 120 година имало око 3000 становника, а данас овдје живи око 30 људи од старца и продаје пољопривредних производа, од чега само три породице са дјецом.

Добро да има ико жив, с обзиром кроз шта је прошао овај народ у новијој историји. Пред Први свјетски рат у Америку је емигрирало стотинак људи, а исто толико и после Другог свјетског рата у Војводину. Између два велика рата око 100 солунских добровољаца одселило је у Славонију, Банат, Бачку и на Косово и Метохију. У Другом свјетском рату Попина је имала 252 жртве од чега већина у најбољој репродуктивној способности. И када се свему томе дода 1995. и избјеглиштво у Србију, биланс за ово насеље је поразујући.

Прва попињска заповијест гласи: Да Попињац сваке године бар једном посјети своју Попину и једну од попињских манифестација. На тај начин Попињци се колико-толико боре за очување своје дједовине, традиције и обичаја и сви они који су у могућности углавном помажу на овај или онај начин своје завичају.

У Великој Попини је 2015. го-

» Првопласирани у трци на 800 метара

» Побједници у трци на 3.500 метара

» Првопласирана екипа у бојању екипа Пекићи

дине формирано Удружење грађана Еко ЧУВАРКУБА, која већ непуних 10 година покушава да ревитализује ово насеље у условима гдје се са подозрењем гледа на свако организовано дјеловање. Покренут је илустровани годишњак Глас Велике Попине, који окупља и информира Попињце о дешавањима у завичају. Уређен је и друштвени дом, зграда у власништву Српске православне цркве у којем се окупљају мјештани у разним приликама. Дом је посвећен књижевнику Бранку Ђопићу, чија је мајка Соја Ђопић, рођ. Новаковић, Попињка по рођењу. У захвалност Бранку, Попињци су формирали библиотеку у Дому са преко 1500 наслова, што је ријеткост за неко српско насеље сеоског типа данас у Р. Хрватској.

И ове године као и до сада одржане су три манифестације посвећене заштитнику села Св. Пророку Илији чије име носи храм у Великој Попини, који по својој величини превазилази све личке храмове, али на којем ни до данас није обновљен иконостас, са којег су непо-

знати починиоци још 1998. украли 17 православних икона.

Сваке године 31. јула одржава се Личко првенство у бојању на којем учествују екипе из Велике Попине и из околине, које се завршава додјелом пехара и медаља, поклона од спонзора и заједничким ручком учесника и организатора.

Ове године побједнички пехар и златне медаље освојила је екипа Пекићи из Велике Попине у којој су наступали Петар, Александар и Михајло Новаковић, дјед, син и унук. Друго мјесто освојила је екипа Подљуш (Зоран, Милан и Милош Стојасављевић).

Дан уочи Светог Илије организују се двије атлетичарске трке кроз Велику Попину, за одрасле на стази од 3500 м и за дјецу на 800 м, након чега додјељују признања. Побједник трке на 3500 м био је Драгољуб Лукић из Пландишта, а најстарији учесник Душан Стојасављевић (1954). Друго мјесто освојио је Младен Новаковић из Велике Попине, а треће Милан Кљајић из Грачаца.

Побједничку медаљу у трци на 800 м освојио је Јанко Новаковић из Новог Сада, друго мјесто Теодора Кљајић из Београда, а треће Вања Лукић из Апатина. Организатори ове трке су попињски атлетичар Младен Новаковић из Новог Сада и ветеран Сава Лукић из Владимироваца.

Уочи самог Илиндана, у вечерњим часовима, Попињци се окупљају на манифестацији Попињско њрело, гдје у трајању од два часа наступају културно-умјетничка друштва из Лике и Далмације, која дјелују у саставу СКД Просвјета. Учествују и pjesници и рецитатори, а прело нам служи и за додјелу захвалница и признања заслужним појединцима и институцијама. Ове године највише признање Попињску њовелу поводом 10 година излажења часописа Глас Велике Попине додјелили смо Јелени Лабус Грујић, графичком дизајнеру наших новина, која волонтерски учествује у изради овог часописа и редовно долази на наше манифестације.

Повељу је добило и СКД Про-

свјета, подбор Удбина за вишегодишње наступе на Попињском њрелу. Захвалнице смо ручивали нашим спонзорима и добротворима Жељку Медаковићу, Милутину Грубишићу Мушици, Милошу Стојасављевићу из САД, Фадилу Ферхатбеговићу и Божану Шпановићу који сваке године спонзоришу ове манифестације и кад год стигну учествују на њима.

На сам дан Светог Пророка Илије у храму је одржана света литургија гдје је чинодејствовао парох грачацки, протонамјесник Предраг Пантелић. Кум цркве ове године био је Бурај Грубишић, који је организовао закуску за вјернике испред храма, по завршетку литургије. Музички дио програма за Светоилиндански сабор покривали су Ранко Станић Џими, Новица Текић и Страхиња Миливојевић, а угоститељске услуге пружала је Есма Ловринчевић из Книна.

И овом приликом позивамо све наше сународнике да и даље његују своје обичаје, историју и традицију и да их преносе на своје потомке. **БОРЂЕ СТОЈАСАВЉЕВИЋ**

У древном храму у Голубићу прослављена слава Пренос моштију Светог Стефана

Сваке године Голубићани 15. августа, на празник Преноса моштију Светог првомученика и архиђакона Стефана свечано обиљеже своју храмовну славу. Обићу кућни праг и уживају у природним љепотама којих Голубић има у изобилију.

На овогодишњој слави окупило се око 300 Голубићана готово из цијелог свијета. Литургију су служили јеромонах Киријак Врањешевих, јереји Немања Благојевић, Здравко Цвијић, Милан Грубић и Борислав Ковачевић.

Послије литургије испред парохијског дома за све је био организован ручак (традиционално, спремила се бакалар чорба).

Село Голубић, удаљено 5 км сјеверно од Книна једно је од неколико десетина села Книнске Крајине. Смјештено је на тромеђи Лике, Далмације и Босне гдје је одувек било средиште страдалних историјских догађања. Тамо гдје је народ био непрекидно, вјековима, у борби за очување идентитета и вјере православне.

Једно од најпотомијих села книнске општине и најбогатијих у Далмацији. Голубић је познат по производњи сјеменске капулице (арпака), капуле и другог поврћа.

ХРАМ САГРАЂЕН У 15. ВИЈЕКУ

Храм Св. Стефана у Голубићу према доступним изворима саграђен је 1462. године, а данашње димензије и облик добија у обнови 1681. године, док је звоник дозидан нешто касније. Стари иконостас, развијеног типа настао је око 1800, о чему свједочи запис на полеђини иконе Богородице са Христом. По стилским карактеристикама иконе је највјероватније радио Никола Сударевић са још неким од мање вјештих по-

- Током рата од 1991–1995. године у Голубићу је страдало 35 људи, од чега 23 цивила. Удружење породица погинулих и несталих Суза подигло је 2011. године страдалима споменик на коме су била исписана имена жртава и посвета. Међутим, тај споменик су морали да замијене другим на којем је био само крст и натпис *Сјећање на Голубићане страдале у ратовима.*
- И то је некоме сметало, па је крст сломљен, а плоча разбијена у ноћи 12/13. септембра 2013, због чега су мјештани накнадно морали споменик обновити.

моћника. Стари иконостас Храма Св. Стефана, 2010. године, замијењен је новим.

Године 2012. црква у Голубићу је прославила велики јубилеј – 550 година од њеног постојања. Том приликом литургију је служио епископ далматински Фотије са свештенством, а Голубићани су јубилеј обиљежили организовањем богатог културно-умјетничког програма и изложбом фотографија и докумената из живота Голубићана и њихове цркве. Посебан дио изложбе био је посвећен Доситеју Обрадовићу који је боравио у Голубићу 1764. године описмењавајући голубићку дјецу.

Голубићани су 2008. године покренули иницијативу за обнову цркве. Са обновом се започело 2009. године, а приведена је крајем 2010. године.

ЛЕГЕНДА О ИМЕНУ СЕЛА

О постанку имена Голубића народ приповиједа: „Био један богати краљ, имао дворове у Косову пољу и двије сестре красне, као сјајне данице; једној било име Даница, другој Голубица. Голубици за прђију даде краљ најљепши крај у Книнском пољу, који она обрати у прави перивој и ту дворе сагради, те по њезином имену двори бијаху назвати Голубићи; тако касније све се село назва Голубић.

Црква је живописана, а стари иконостас је замијењен новим. Старе иконе су биле веома оштећене услјед влаге, али због њихове умјетничке и историјске вриједности одлучено је да се прикупе средства за њихову рестаурацију. Рестаурација је започета 2013. а завршена 2015. године.

ОБНОВЉЕН ПАРОХИЈСКИ ДОМ И БРАТСКА КУЋА

Након обнове цркве 2012. године започела је обнова Парохијског дома. У коме се чувају стари предмети, ношње, српско народно благо.

На Братској кући, која је такође обновљена, постављена је плоча поводом двестогодишњице упокојења Доситеја Обрадовића који је управо у тој кући описмењавао голубићку дјецу 1764. године.

За вријеме рата у Хрватској, Голубић се налазио у Републици Српској Крајини.

Током хрватске злочиначке акције Олуја 1995. године, готово цјелокупно становништво је напустило Голубић.

ДРАГАНА БОКУН

ПОМЕН ЗА СТРАДАЛЕ КОРДУНАШЕ У БУСИЈАМА

Као сваке године и ове је на Бусијама 10. августа одржан парастос у Цркви Светих Ђирила и Методија за страдале Кордунаше у злочиначкој акцији Олуја и положени су вијенци на споменик страдалим Србима из Крајине 1991–1995. године.

Вијенце су поред организатора Удружења бораца Кордуна на челу са Ђуром Шкаљцем положиле и делегације Удружења ветерана Црвених беретки, делегација Завичајног клуба Кордунаша и Удружења Завичај. Присутан је био и председник ЗУГ Личка Калдрма – Дрвар Жељко Бурсаћ, као и представник ГО Земун Душан Вранешевих.

Парастос је служио јереј Драган Зорица.

Страдалих су се организатори и гости присјетили у парохијском дому и том приликом говорили о ситуацији у којој су се Кордунаши нашли у окружењу хрватских снага и преговорима које су водили у Топуском. Након округлог стола послужен је ручак.

Шкаљац је рекао да руководство које се нашло на Кор-

» Јован Вученовић, Никола Радовић, Ђуро Шкаљац, Тошо Пајић и Слободан Шарац

дуну уз све ризике је одлучило да покуша да спасе 35.000 људи и у томе је, након тешких преговора, и успјело.

Тошо Пајић каже да данас и даље неки приписују заслуге за излазак Кордунаша са Кордуна генералу Стипетићу.

– Он се није ни питао. Шустак и Туђман би нас најрадије све били побили да се нису плашили осуде међународне јавности која је била присут-

на. Такође, нису смјели да ризикују могуће непотребне жртве на њиховој страни и то је права истина.

Пајић наводи да не смета руководству које је учествовало у преговорима у Топуском што неки појединци заслуге за излазак Кордунаша приписују Стипетићу, али поручује да такво погрешно тумачење амнестира све Хрвате кривце,

за све што су учинили Србима у Крајини.

– Најважније је да смо извукли 35.000 људи који данас мирно живе у Србији или негдје другдје у свијету са својом дјецом и унуцима.

Окупљени су се сјетили и сабораца који своје дане проводе у свјетским казаматима, па су овом приликом сакупили средства како би им помогли.

ДРАГАНА БОКУН

ЗЛОЧИН У ДВОРУ НА УНИ: ИМЕНА УБИЦА НИ НАКОН 29 ГОДИНА НИСУ ПОЗНАТА

Злочин у Двору се десио 8. августа 1995. године, када су због бомбардовања из Петриње у тадашњи Двор на Уни првог дана Олује евакуисани штићеници пензионерског дома и пацијенти са психијатријског одјељења, те су пребачени у школу коју је окруживао УНПРОФОР, па се сматрало да је то уточиште најбезбједније.

Нажалост, штићеници су убијени. Прича о масакру у Двору актуелизована је још 2011. године након што је један дански војник признао да је заједно са другим припадницима УН-а гледао злочин.

Ликвидацији су свједочили дански војници који су жељели да отворе ватру на убице, али им командант данског кампа Јирген Колд то није дозволио. Управо он, двадесет година касније у документарном филму *15 минута – Масакр у Двору* суочава се са својом одлуком да не заштити болесне цивиле. Филм је још једном актуелизовао случај, али истрага и даље тапка у мјесту.

Ни након 29 година нису позната имена извршилаца масакра над осам ненаоружаних Срба, већином особа са инвалидитетом, особа са потешкоћама у развоју и старијих, као и једном Хрватицом, који су брутално побијени у Основној школи *Вук Караџић* у Двору на Уни.

Истог дана у близини школе, на кућном прагу, убијен је, у Двору врло цијењен и вољен, брачни пар Даница и Недјељко Ивелић, Хрвати који су остали у Двору на Уни све вријеме рата са својим суграђанима српске националности.

Никада се није сазнало од чије су руке убијени јер се тих дана на подручју Двора мијешало више различитих војски.

ЗАВИЧАЈНИ КЛУБ КОРДУНАША ПРОСЛАВИО СВЕТОГ ИЛИЈУ

Кордунаши настањени у Београду и околини свечано су прославили крсну славу Удружења –Светог Илију. На тај начин наставили су традицију са Кордуна на коме је више од половине подигнутих православних храмова посвећено управо овом свецу.

Чланови Управног одбора Удружења са гостима, пријатељима и члановима присуствовали су свечаној литургији у Храму Светог пророка Илије у насељу Грмовац које се налази на територији општине Земун. Након тога упутили су се у своје просторије гдје су наставили дружење уз разговор и славски ручак.

Предсједник Удружења Слободан Шарац захвалио се пријатељима и сарадницима што су уприличили ову свечаност.

Како је за *Српско коло* рекао потпредсједник Завичајног клуба Кордунаша Душко Дејановић, бројне су активности у текућој години које су реализовали.

– Уприличили смо традиционални турнир у карташкој игри Бели, на Сајму завичаја у Новом Саду представили смо Кордун кроз културу, издаваштво, ручне радове и домаће производе. Организовали смо и све посјећенију 11. Кордунашку кобасицаду. Наше овогодишње Кордунашко вече је према очекивању било масовно и весело – сумира Дејановић.

Поред тога, Кордунаши су велики љубитељи фудбала, његују добре односе са ФК *Кордун* из Кљајићева, НК *Петрова Ђора* из Војнића, ФК *Слоја* из Чонопље и организују пријатељске утакмице. Ове године били су гости Фудбалског бала у Кљајићеву, пролетном турниру у Славском Пољу и на 3. Кордунашком купу у фудбалу у Чонопљи. Такође, били су и на тродневној спортској манифестацији у Јакову посвећеној фудбалу, а на којој се окупили Кордунаши, фудбалери који живе у Србији, региону и Европи, као и прекоокеанским земљама.

Уприличили су и свечани пријем за фудбалере НК *Петрова Ђора* из Војнића, поводом 35. годишњице од оснивања навичачке групе клуба из Војнића. У оквиру Удружења функционишу и два фудбалска тима, а то су: ФК *Петрова Ђора 2021*. Београд и Фудбалска репрезентација Кордуна који чувају традицију фудбала и спорта.

Пружили су и помоћ у организацији одржавања првог Меморијалног турнира *Горан Буневчевић Буња* који се недавно одржао у Славском Пољу на Кордуну. И ове године су били гости на свечаној

прослави оснивања и рођендана *СД Црвена звезда*.

Прикупили су и финансијска средства у сарадњи са хуманитарном организацијом *Буди хуман* у сврху помоћи лијечења малог Кордунаша Михајла Орешчанина старог 8 година са позивом и апелом да се и даље настави хуманитарна акција и донације.

Недавно су чланови Удружења Душко Дејановић, Дарко Пругинић и Предраг Тодорић из Канаде били на поклоничком ходочаћу на Светој Гори, посјетили су манастире Хиландар, Есфигмен, метох Какво које је имање манастира Хиландар, и налази се недалеко од града Јерисос. Такође, посјетили су високо у брдима и манастир Икосифоиниса у ком је боравила Мара Бранковић.

Иако је слава повод за весеље, овом приликом окупљени су се присјетили великог броја невиних страдалих Кордунаша, жена и дјеце током Другог свјетског рата. Размијенили су идеје на који начин да допринесу очувању споменичке баштине, како би млађе генерације биле упознате са великим страдањима својих предака, али и како би шира јавност била упозната са злочинима Независне Државе Хрватске.

Поводом 25 година од страдања 13 Кордунаша у Сурдулици током нато бомбардовања који су били смјештени у избјегличком центру, иницирали су и организовали парастос и комеморацију уз помоћ локалне власти и Комесаријата за избјеглице.

Гостовали су у више наврата на телевизијама у вези са промоцијама књига и других културних и спортских догађаја као и у емисијама о прогону Срба у лето 1995. године са вјековних огњишта о којима је на телевизији говорила Бојана Вучић.

Били су присутни и на обиљежавању злочиначке акције прогона Срба 1995. године у организацији државе у Лозници, и у Цркви Светог Марка и Ташмајдану у Београду.

Слави су присуствовали и предсједник Коалиције Миле Шапић, предсједник Удружења бораца Кордуна Ђуро Шкаљац и члан Удружења Тошо Пајић, те потпредсједник Удружења бораца Кордуна Слободан Благојевић, Светозар Данчуо из Чикага представник УКС *Прело* и Српске народне одбране из Америке, као и глумац Дејан Стојаковић који између осталих улога на филму и у позоришту изводи и монодраму *Слушај како говори Сава Мркаљ* по Србији, региону, Европи, а ускоро планира и у Сјеверној Америци. **РСК**

» Драган Згоњанин, Ранко Болта, Предраг Личина, Бранислав Адамовић, Милан Пилиповић, Радомир Маринковић, Мићо Лајишић и Ратко Станчевић

У Новом Саду основано Завичајно удружење Нови Град

У Новом Саду пролетос је основано Завичајно удружење *Нови Град*. На оснивачкој скупштини за предсједника Удружења изабран је Мићо Лајишић, дипломирани економиста из Новог Града, док су чланови Управног одбора постали Радомир Маринковић, Милан Пилиповић, Драган Згоњанин и Бране Адамовић.

Предсједник Мићо Лајишић је истакао да је жеља за формирањем завичајног удружења постојала одавно, међутим тек сада се за то указала прилика.

– Планирамо да окупимо људе који су поријеклом из општине Нови Град са циљем да се повежемо у свим областима привредног, културног, спортског и других активности и садржаја у Новом Саду. Желимо да организујемо завичајне скупове, по потреби организујемо хуманитарне активности и понудимо разне културне садржаје.

Лајишић је поздравио госте из Новог Града, начелника Општине Нови Град Мирослава Дрљачу, предсједника Скупштине Новог Града Зорана Кукавицу и чланове кабинета. Начелник Мирослав Дрљача истакао је значај оснивања Удружења.

– Вјерујем да је ваше срце остало у Но-

вом Граду и да веома често мислите о завичају. Мада већ постоји слично удружење у Београду, мислим да је идеја о оснивању удружења у Новом Саду добра и да може дати допринос бољем повезивању и заједничким идејама – истакао је Дрљача.

У Статуту Завичајног удружења *Нови Град* је дефинисано да је циљ сарадња и јачање веза са завичајним крајевима Општине Нови Град, сарадња са органима власти, привредним, културним, образовним, спортским, туристичким и другим организацијама и институцијама ради организовања акција ради пружања помоћи Општини Нови Град и њеном становништву, сарадња са Српском православном црквом и другим вјерским организацијама, очување идентитета, традиције, обичаја и културне баштине народа у Новом Саду и иностранству, сарадња са сродним и сличним удружењима, подстицање међусобног повезивања у области производње, трговине и туризма, између привредних субјеката у Новом Граду са привредним субјектима у иностранству, као и преузимање других активности којима се остварују циљеви и задаци Удружења. **ДРАГАНА ШИПОВАЦ**

» Зоран Вујанић, Дејан Цупаћ, Радислав Ковачевић, Никола Шарић, Милан Драгић, Никола Кнежевић, Мирко Марунић, Браца Кнежевић, Саша Раич и Никола Кнежевић Нико

Одржан шести Великогоспојински боћарски турнир у Батајници

Организацији Боћарског спортског удружења *Сћара Буковица* поводом празника Велика Госпојина 25. августа организован је турнир у Батајници. На шестом по реду традиционалном Великогоспојинском турниру је учествовало 18 екипа и то: Горан Вукашин, Бобо Бједов, Перо Марунић, *Млада Буковица*, Гојко Приметица, Миладин Леут, Брзи, Павић, *Три мускетара*, Бобан Каназир, *Велебич*, 3 М, Мацура, *Батајница*, *Маркет* Мима, Чаруга, *Елекиро Батајница*, *Сћара Буковица*.

За прве три пласирани екипе обезбијеђени су пехари, медаље и новчане награде. Најбоља је била екипа *Брзи* за коју су се такмичили Саша Раич, Мирко Марунић и Браца Кнежевић.

Друго место освојила је екипа *Млада Буковица* у саставу Дејан Цупаћ, Зоран Вујанић и Радислав Ковачевић.

Трећи су били екипа *Батајница* коју су представљали Никола Кнежевић, Милан Драгић и Никола Шарић.

Као и увијек, турнир је протекао у веселом и пријатељском расположењу, јер само тако и може код домаћина Николе Кнежевића који је прије пет година на овом мјесту у Батајници отворио кафану и простор за боћање. Ту се од тада окупљају Срби Далматинци чија је ово традиционална игра коју чувају и његују и данас на овим просторима, гдје се велики број њих настанио након прогона.

У организацији БК *Сћара Буковица* три дана послје традиционалног Великогоспојинског турнира организован је боћарски турнир хуманитарног карактера када је прикупљен новац за помоћ у лијечењу једног од чланова клуба, пријатеља и земљака, Далибора Раича. **ВЕСНА ПЕШИЋ**

» Слободан Шарац са славским колачем на свечаној литургији у Храму у Грмовцу

ГЕНОЦИД У НДХ: УСТАШЕ УШУШЊАРУ ПОБИЛЕ НАЈМАЊЕ 5.500 СРБА, А У ПРЕБИЛОВЦИМА ВИШЕ ОД 80 ПОСТО ЖИТЕЉА

У Шушњару код Санског Моста прије 83 године почињен је геноцид над најмање 5.500 Срба, истиче предсједник Савеза Срба из региона Миодраг Линта. Геноцид су, од Огњене Марије до Илин-дана 1941. године, починиле хрватске и муслиманске усташе. Поред, најмање 5.500 Срба побијено је и 50 Јевреја. На подручју Санског Моста, као и на многим другим мјестима широм злогласне НДХ, спровођен је државни програм усташког режима да једну трећину Срба треба покатоличити, једну побити и једну протјерати.

Линта подсјећа да су прије 83 године усташе починиле и злочин геноцида над Србима у селу Пребиловци код Чапљине и у Доњој Херцеговини. Усташе из села Шурманци, Међугорје и Бијаковићи опколиле су Пребиловце на Светог Илију са јасном намером да униште све што је српско и православно на том подручју. У том тренутку село је имало око 1.000 православних Срба у 120 домаћинстава. Масакр и свирепост иживљавање усташа над српском нејачи трајало је од 4. до 11. августа 1941. године. Побијено је 830 углавном жена, дјеце и старца. Само у једном дану, 6. августа те године, убијено је око 600 жена и дјеце тако што су живи бачени у јаму Голубинка у селу Шурманци, док су други убијени на више различитих мјеста у селу. Угашен је живот у 57 породица јер нико није преживио. „Илиндански покољ“ преживјело је само 170 Пребиловчана. Покољ у Пребиловцима је један од најмонструознијих злочина на простору бивше Југославије. На подручју Доње Херцеговине убијено је током Другог свјетског рата више од 4.000 Срба.

Јама Голубинка у Бивољем Брду налази се на око 100 метара од регионалног пута који од Чапљине и Стоца води према Мостару. Процјене су да је у јами страдало 1500 Срба са подручја Чапљине, Стоца, Мостара и разних градова Босне. Само неколико стотина метара од јаме Голубинка налази се Међугорје. Дана 24. јуна 1981. године, у том оближњем селу групи дјеце наводно се „указала“ Госпа. Од тада велики број ходочасника из читавог свијета обилази ово мјесто. Хрвати из Међугорја су се обогатили од вјерског туризма, а страдање и патња њихових комшија недужних жена и дјеце у јами Голубинка, је потпуно неважно и забрањена тема.

Србија треба да коначно покрене борбу за међународно признање геноцида над српским народом у Независној Држави Хрватској. Крајњи циљ јесте да што већи број држава потписница Конвенције о спречавању и кажњавању геноцида и међународне организације у парламентима донесе резолуције којима се масовно и планско уништење Срба од стране усташког режима признаје као геноцид. Кључни предуслови да се покрене борба за међународно признање геноцида над српским народом у НДХ је да Скупштина Србије усвоји Резолуцију о геноциду над Србима, Јеврејима и Ромима у НДХ, да се оснује Меморијални центар геноцида над Србима у НДХ и да се 10. април прогласи за Дан сјећања на геноцид над Србима у НДХ. Главни разлог јесте чињеница да је оснивањем НДХ 10. априла 1941. године започела реализација дуго припреманог Плана истребљења и уништења српског народа.

Србија да упути протестну ноту БиХ због напада на српску дјецу у Мостару и тражи кажњавање починилаца

Србија да упути протестну ноту БиХ због напада на српску дјецу у Мостару и тражи кажњавање починилаца Предсједник Савеза Срба из региона Миодраг Линта позива Министарство спољних послова Србије да упути протестну ноту БиХ због ширења мржње и напада на српску дјецу у мостарском насељу Баћевићи и да га најоштрије осуди, као и да тражи јавну осуду тог напада од званичника из реда хрватског народа у БиХ.

Такође, Линта позива Министарство спољних послова да тражи све битне информације везане за поступање надлежних органа БиХ у овом конкретном случају, као и хапшење и адекватно кажњавање почи-

нилаца. За српске повратнике у Мостару била би веома лоша поука ако ово постаје још један насилан инцидент за који нико

није кажњен. У питању је злочин из мржње групе хрватских шовиниста који су напали српску дјецу у мостарском насељу Баћевићи, а игралиште и друштвени дом су облијепили, између осталог, са кукастим крстовима, словом „У“ и „ХВО“ и другим плакатама увредљивог садржаја.

У насељу се прије четири ноћи чула и рафална пуцњава. Српски повратници, а посебно дјеца, су три дана изложена насиљу и застрашивању од стране хрватских екстремиста који су дошли са два аутомобила у насеље.

Очигледно је да се ради о смишљеном нападу јер су Баћевићи српско повратничко село.

Србија конкретније да помогне Србима у Федерацији БиХ да остваре права и да опстану на огњиштима

Србија мора конкретније да помогне Србима у Федерацији БиХ да остваре своја права и да опстану на огњиштима, сматра предсједник Савеза Срба из региона Миодраг Линта. Малобројни Срби у Федерацији БиХ су изложени сталним притисцима, нападима и дискриминацији иако су на папиру конститутиван народ, а Срби који су родом и поријеклом са тог подручја у великој већини не могу да остваре своја имовинска и друга права.

Срби су у симболичном броју запослени у државном и јавном сектору иако имају право на пропорционално запошљавање по попису становништва из 1991. године. Такође, Срба нема у законодавној и извршној власти на нивоу већине кантона. На примјер, у Влади Кантона Сарајево, која има 13 чланова, требало би да буде трећина Срба. С друге стране, имамо примјере злоупотребе када се Хрвати и Бошњаци изјашњавају као Срби и онда постају ми-

нистри у име српског народа. Преосталим Србима се уништава и одузима имовина, скрнав се гробља и православни храмови, а постоје примјери када су им угрожени животи. У већини општина у Федерацији БиХ Срби доживљавају пријетње, које од вербалних прелазе у физичке нападе. Имамо нападе на српске повратнике и на српску дјецу која носе ћириличне дресове. За наведена недјела нико никада није одговарао.

У доста села Срби повратници немају струју, воду, продавнице, мобилне мреже, амбуланте. Пuteви у српским селима су у веома лошем стању или су готово уништени, а ништа се не чини на њиховој обнови. На примјер, у 15 српских села на подручју општине Бугојно, као и у седам српских села на подручју општине Кладањ готово није могуће доћи. Многе порушене куће у српским селима нису обновљене.

Постоје бројни примјери злоупотреба

приликом процеса успоставе нових земљишних књига односно отимање српске земље. Томе доприноси чињеница да надлежне службе не шаљу писане позиве Србима који су власници земље него позиве објаве у два дневна листа, док је у Републици Српској сваки Хрват или Бошњак добио писани позив да се јави у вези са својом имовином.

У тешкој ситуацији се налазе и Срби који су већина у четири општине (Дрвар, Гламоч, Грахово и Босански Петровац) због дискриминаторског односа кантоналних и федералних власти према њима. Наведене општине су занемарене и налазе се у неравноправном положају. У општини Гламоч и другим мјестима у Федерацији БиХ српска дјеца не могу и даље да уче српски језик и националну групу предмета. Такође, у посебно лошем стању је регионални пут Гламоч-Дрвар који има кључни значај за опстанак српских повратника на том подручју

На Мехином стању и у цркви у Великој Кладуши прије 83 године почињен је геноцид над 7.000 Срба

Предсједник Савеза Срба из региона Миодраг Линта подсјећа да је на тзв. Мехином стању и у Српској православној цркви Светог Георгија у Великој Кладуши од 29. јула до 14. августа 1941. године почињен геноцид над око 7.000 Срба односно мушкараца, жена и дјеце. Овај злочин геноцида над Србима није довољно истражен, као и многи други, а сјећање на њега је готово избрисано. Тачан број жртава никада није утврђен, ексхумација никада није обављена и жртве нису достојно сахрањене.

Мехино стање је мало мјесто које се налази на тремеђи Велике Кладуше у БиХ и Слуња и Војнића у Хрватској, а окружено је с више села. Ту је југославенска војска уочи Другог свјетског рата изградила бетонска утврђења и ископала протупјешадијске и протутенковске ровове дубине око 3 метра и ширине око 5 метара. Усташе су на овом мјесту почетком августа 1941. го-

дине извршиле масовни покољ српског народа са подручја општина Велика Кладуша, Војнић, Вргиност и Слуњ.

Сви страдали на Мехином стању су најприје страховито мучени, а потом чекићима, крамповима, ножевима и пушкама погубљени. Ликвидације Срба на Мехином стању су извршене од 3. до 14. августа 1941. године на три мјеста која се налазе близу центра Велике Кладуше. Усташе су ровове, дугачке преко 3 километра, искористили као гробнице, у које су бацали жртве, а сељаци су их закопавали.

Велики злочин је почињен и у Српској православној цркви у Великој Кладуши. Дана 29. јула 1941. године више од 500 Срба, међу којима највише жена, дјеце и старца, је погубљено на звјерски начин тј. исто чекићима, крамповима и ножевима. Према каснијим изјавама „крви је било за ципелу у цркви“.

Србија треба да покрене борбу за међу-

народно признање геноцида над српским народом у Независној Држави Хрватској. Крајњи циљ јесте да што већи број држава потписница Конвенције о спречавању и кажњавању геноцида и међународне организације у парламентима донесе резолуције којима се масовно и планско уништење Срба од стране усташког режима признаје као геноцид.

Линта истиче да су кључни предуслови да се покрене борба за међународно признање геноцида над српским народом у НДХ да Скупштина Србије усвоји Резолуцију о геноциду над Србима, Јеврејима и Ромима у НДХ, да се оснује Меморијални центар геноцида над Србима у НДХ и да се 10. април прогласи за Дан сјећања на геноцид над Србима у НДХ. Главни разлог јесте чињеница да је оснивањем НДХ 10. априла 1941. године започела реализација дуго припреманог Плана истребљења и уништења српског народа.

	СРПСКИ ФИЛМСКИ И ТВ ГЛУМАЦ ОДРАСТАО У ДОЊЕМ ХРАСТОВЦУ НА БАНИЈИ		ЧУЛНО ЗАДОВОЉСТВО	МОНО-ДРАМА ГЛУМЦА СА СЛИКЕ	ВРСТА МОРСКЕ РИБЕ
	ДЕСАНКА ОД МИЉА				
	НАШ РАНИЈИ ГЛУМАЦ, МИЛАН				
	ДРВО ИЗ ПОРОДИЦЕ БРЕЗА				
	СЕОСКО ПОДРУЧЈЕ				
ГРАД У ХРВАТскоЈ, РОДНО МЈЕСТО ГЛУМЦА СА СЛИКЕ	ЧИТАТИ СЛОВО ПО СЛОВО	СЈЕВЕР	ФУДБАЛЕР ИРАНА НАКИС		
СРЕДЊА СТРУЧНА СПРЕМА			БРИГА О НЕКОМЕ БИЛО КАД		
ИЗДАВАЧКО ПРЕДУЗЕЋЕ		ОСТРВО ОДИСЕЈА ИНТ. ТР. РАДА			
МАРКА ЈАПАНСКИХ САТОВА				ПРВО СЛОВО	НАШ ГЛУМАЦ, ДЕЈАН
ПЛАНИНСКИ МАСИВ У АЗИЈИ				Љ. Л. КОШАРКАШ, РАДИВОЈ	
АНТИЧКИ ПЛЕС СА МАСКАМА					УРАН ЧАСОВНИК
СРПСКО КОЛО	ВОЛТ ЦИГАНИН	ЛИСИЧИЈА ОРЕПИНА	КОСКА ДИПЛОМАТСКО ТИЈЕЛО		
СТАВ СА РАЗМАКНУТИМ НОГАМА					
УСМРТИТИ ТОКСИНИМА					
РАНИЈИ ВАЈАР И СЛИКАР, НЕБОЈША				23. СЛОВО НАШЕ АЗБУКЕ	

ПРЕДМЕТ: Деса, Ерак, Јова, атар, Нима, ССС, скрб, ИП, Итака, Сеико, а, Атрај, љл, кордак, У, В, кост, рас-корак, отровати, Мипрић, Ђ.

» Драган Вранешевић и Далибор Бобера са пријатељима

Дворско вече у Батајници

У свечаној сали Хейнес у Батајници већ по традицији, задње суботе августа одржано је Дворско вече. Да све буде тако лијепо и успјешно заслужан је Далибор Бобера, који нам је напоменуо да је организацију овог дружења започео Драган Вранешевић.

– Због одласка у иностранство је препустио организацију мени, чак и за вријеме короне нисмо прекидали иако је била мања посјећеност. У почетку је била замишао да се људи из Двора окупе, а послије је то прерасло у много већи и шири скуп. Сад имамо госте из цијеле Крајине, а доласком овдје у Србију имамо и нових при-

јатељстава тако да имамо госте и са ових простора. Окупи се углавном око 300 људи. До сад сваки пут за музику и пјесму је био задужен Момчило Момо Станић и група *Додир* и Маја Ба Томић, а ове године специјални гост је био Бане Шевић, наш Банијац поријеклом из Глине. До 1991. године општина Двор на Уни имала је око 15.000 становника, а 1995. године, пред злочиначку акцију *Олуја* око 19.000 становника.

Данас, мада расељени на све стране, Дворани нису заборавили завичај, а ни једни друге. Сабирући се сваке године стварају нове успомене. **ДРАГАНА БОКУН**

„Зелена ноћ” на Петровцу

У Војнићу је одржана традиционална спортско-културна манифестација „Зелена ноћ” НК *Петровца тора* из Војнића. Одржан је ревијални турнир у малом ногомету на коме су судјеловале екипе *Кариоке*, *Галакџијкоси*, играчи бивше *Петровце торе* и *Карловца*, те ветерани који сада не живе на Кордуну и њихови пријатељи из Умага. Сви они су положили цвијеће и упалили свијеће на задњем почивалишту великог тренера, спортског функционера и легенде *Петровце торе* Марка Новковића, који је одгојио и тренирао многе ге-

нерације младих играча, а који је преминуо прије десет година. Након турнира дружење је настављено уз котловину и пиће.

– Касније су се преселили на Петровац, врх Петрове горе код споменика, гдје је одржана главна фешта. Госте су забављали позната домаћа музичка група састављена од музичара из Горског котара до Кордуна *Бојан банџ* и као гост вечери Радмило Зекић. Забави је присуствовало 700 до 800 људи – казао је за *Новости* Саша Колар, председник Петрове горе.

М. ЦИМЕША / НОВОСТИ

Завичајни дан у Пачиру

У организацији Клуба избјеглих, прогнаних и досељених лица *Завичај* из Пачира, чији је председник Жељко Блаженовић, 17. августа на језеру Багрема одржан је 13. Завичајни дан, и том приликом окупио се велики број пријатеља и земљака, из девет завичајних удружења Сјевернобачког округа. Међу гостима су били и председник Савеза српских удружења Сјевернобачког округа Мирослав Каран, директор Индустријске зоне Суботица Саша Граовац и директор Индустријске зоне Бачка Топола Радомир Кузмановић.

Ова манифестација се организује уз подршку Општине Бачка Топола чији су представници уживали у овом завичајном дружењу.

Током године Клуб има бројне манифестације, дочек Православне нове године, када имају преко 100 гостију, а преко дана најмлађе обрадују пакетићима. Недавно су прославили и славу Светог Илију када су угостили пријатеље из осталих српских удружења Сјевернобачког округа.

Секретар Клуба Павле Лужаић који је уједно и помоћник председника општине Бачка Топола рекао је да овај спортски дан увијек протекне у фер-плеју и лијепом дружењу у природи. Иако се цијели дан смјењују спортска надметања акценат је на сабрању и дружењу.

Такмичари су се надметали у балотању, бацању камена с рамена и повлачењу конопца.

Најмлађи су скакали у цаковима. У боћању је учествовало 9 екипа, а екипа *Лика* из Суботице и ове године је била првопласирана. Друго мјесто освојило је Завичајно удружење *Банија* из Суботице. Бронзом су се окитили домаћини екипа Клуб *Завичај* Пачир.

У навлачењу канапа најјачи су били Банијци из ЗУ *Банија*, друго мјесто освојила је екипа *Завичај* из Пачира, а треће мјесто *Лика*.

У бацању камена с рамена прво мјесто освојила је екипа Клуб *Завичај* Пачир, друго мјесто ЗУ *Банија* и треће *Лика* Суботица.

У дисциплини трчање у цаку

првопласирана је екипа домаћина Пачир, друго *Банија* из Бајмока и треће мјесто *Завичај* Пачир.

Као и сваке године присутни су почашћени пасуљем који је скувао Недељко Предојевић, такође из Пачира. Дружење је настављено уз завичајну пјесму.

ДРАГАНА БОКУН

СИМБОЛИЧНО ОБИЉЕЖЕН ЈУБИЛЕЈ - 320 ГОДИНА КУРИЦИНЕ БУНЕ ПРОТИВ МЛЕТАЧКЕ РЕПУБЛИКЕ

ОТКРИВЕНА СПОМЕН-ПЛОЧА НА РОДНОЈ КУЋИ ПОПА ПЕТРА ЈАГОДИЋА КУРИЦЕ

У Билишанима Доњим код Обровца на Петровдан поводом јубилеја – 320 година од Курицине буне свечано је откривена спомен-плоча попу Петру Јагодићу Курици на његовој родној кући која је у рушевном стању. Ово сабрање започело је минутом ћутања славном јунаку. Плочу су свечано открили Живко Курица, Драган Јагодић Курица и Милорад С. Кураица.

Један од потомака, Живко Курица рекао је да му много значи што је плоча подигнута на кући гдје се родио његов предак, али у којој се родио и он сам. Здравнице су говорили Златко Перак и Гајо Радмиловић, присутан је био и Обрад Милић Рус. Милош Русић је прочитао честитку Плавањке Јованке Савић Вукановић.

Иницијатор ове акције Милорад С. Кураица је истакао да је ова спомен-плоча уједно и задушница прецима и завјештање потомцима. Цитирајући изреку да су срећни народи који су имали досадну историју, Кураица је констатовао да Срби нису имали ту срећу.

– Газили су нас, угњетавали, затварали, пљачкали, убијали и покрштавали, Млечани, Турци и Угари једноставно нису нам донијели ништа добро. Једна од највећих жртви у историји Далмације је поп Јагодић Курица.

Кураица поручује да од Стефана Немање до данашњег дана Српска православна црква била је и биће уз српски народ тако је било и почетком 18. вијека или прецизније 1704. године.

Кураица је предложио да се упути молба Светом архијерејском синоду СПЦ са молбом да се свештеник Петар Јагодић Курица канонизује.

Позвао је и све људе добре воље да помогну да се реновира Курицина родна кућа како би је отворили 9. априла 2025. на годишњицу његовог упокојења.

» Радмила Тонковић и Милорад С. Кураица

ПРИЛОЖНИЦИ

Прилоге за плочу дали су: Драган Јагодић Курица, Анђа Кураица, Љиљана Лалић, Нада Вукмирица, Живко Курица, Ненад Олујић, Слободан Кураица, Мирко Крнета, Никола Вукадиновић, Борђе Мимић, Јован Петовић Гале, Ирма Маглов, Лука Курица, Никола Ожеговић, Рајко Лалић, Светозар Огар Зоре, Јованка Савић Вукановић, Драган Мајсторовић, Мирко Милић, проф. др академик Радмила Тонковић, свештеник Драган Божић и Милорад С. Кураица.

– Некадашњи мјештани овог села и њихови потомци су расељени широм свијета. Преносим поздраве једног од њих, Павла Паје Ђатовића, који живи у Аустралији и који је обећао помоћи око обнове Курицине родне куће.

Програм је водила академик проф. др Радмила Тонковић која је први пут боравила у Далмацији. За *Српско коло* је подијелила импресије.

– Прешли смо више од 3.000 километара. Посјетили смо Плавно, преко Велебита стигли и до куле Јанковић Стојана, аутентичног јунака. Двије жене одржавају Кулу, а једна од њих је Наташа Десница

– Некадашњи мјештани овог села и њихови потомци су расељени широм свијета. Преносим поздраве једног од њих, Павла Паје Ђатовића, који живи у Аустралији и који је обећао помоћи око обнове Курицине родне куће.

Програм је водила академик проф. др Радмила Тонковић која је први пут боравила у Далмацији. За *Српско коло* је подијелила импресије.

– Прешли смо више од 3.000 километара. Посјетили смо Плавно, преко Велебита стигли и до куле Јанковић Стојана, аутентичног јунака. Двије жене одржавају Кулу, а једна од њих је Наташа Десница

Окупили се Личани из некадашње општине Кореница на Фрушкој гори

На Фрушкој гори сваке године последње неђеље у августу, одржава се турнир у малом фудбалу у коме учествују становници, бивши фудбалери некадашње кореничке општине (Кореница, Удбина, Плитвице, Врховине, Бјелопоље...). Ове године састали су се 25. августа и на турниру су учествовале четири екипе. Најбоља је била екипа Коренице, другопласирана екипа је Бјелопоље.

Најбољи у скоку из мјеста био је Урош Грбић, син некадашњег фудбалера Милоша Грбића. У бацању камена са рамена најбољи је Милан Вејновић.

Претходних година су се окупљали код објекта под називом *Гусле*. С обзиром да је тај објекат продат, морали су да нађу алтернативу. Окупили су се недалеко од објекта *Гусле*, а фудбал су играли код комплекса *Ејно бајка* на улазу у Чортановце које им је уступио пријатељ Мишо Кљајић.

Организацији овог земљачког дружења највише доприносе Стево Бубањ (Бјелопоље), Богдан Ђаковић (Удбина), Петар Тонковић (Кореница) и Мишо Кљајић (Плашки).

Један од организатора Душан Влаисављевић за *Српско коло* је рекао да су се окупили већ двије, три године послје Олује. Група пријатеља поменуте некадашње општине Кореница ступила је у контакт

» Окупљени на земљачком дружењу чувају успомене на завичај

са жељом да се повежу и бар једном годишње окупе.

Милан Радека је зачетник овог окупљања, радио је у Русији и када би дошао у Србију иницирао је да се види са пријатељима и земљацима. Прво је у опцији био Нови Сад као мјесто окупљања, а врло брзо одлука је пала на Фрушку гору, која је близу и онима из Београда, Зрењанина, Апатина, Новог Сада... и увијек је последња неђеља у августу.

– Ове године нисмо организовали ни много такмичарских дисциплина, нисмо припремили ни пехаре и медаље, јер смо остали без сталне локације, па смо се плашили како

ћемо успјети све да организујемо, и колико ће се људи одазвати. С друге стране, нисмо хтели да изневјеримо оне који би ипак дошли, а да нико не затекну и да се просто не изгуби континуитет, па смо одлучили да се окупимо, па колико нас буде – рекао нам је Душан и истакао да је дошло око 60 људи.

Сада већ планирају шта ће да припреме за следећу годину, направиће и неколико столова, поред фудбала биће и традиционалне игре, скок у даљ, бацање камена са рамена, повлачење канапа, трчање по брвну, кличак и за дјецу трчање у цаковима и скок у даљ. Након такмичења усlijеди заједнички ручак и дружење.

С обзиром да је ипак фудбал повезница овог дружења истакли су неколико личких фудбалера који редовно долазе на дружење: Милорад Орлић Ђекога, Душко Кораћ познати фудбалер са Удбине, Милан Радека из *Партизана* из Коренице, Милан Трнинић, Мишо Кљајић – *Партизан* Плашки.

Лијепо је видјети да на ова окупљања долазе и момци који су у Крајини такође тренирали у локалним клубовима и по узрасту били пионери, а сада су одрасли људи који су формирали своје породице.

Организатори овог лијепог дружења немају намјеру да комерцијализују окупљање, свјесни да они времешни који су претходних година долазили са штапом, можда идуће године неће доћи. Зато се надају да ће доћи њихова дјеца и унуци, да се те млађе генерације упознају, друже, сарађују и једни другима буду ослонац кроз живот и каријеру, као што су њихови преци били једни другима у тешким ратним временима, док су градили и стварали, али и док су страдавали и поново кретали испочетка.

Иако је акценат стављен на кореничку општину Душан Влаисављевић и Никола Поповић су нам рекли да су сви Личани, а и остали Крајишници добро дошли, посљедње неђеље у августу 2025. године.

ДРАГАНА БОКУН

6. ВЕЛИКОГОСПОЈИНСКИ ТУРНИР РЕПРЕЗЕНТАЦИЈА ЧЕТИРИ ДАЛМАТИНСКЕ ОПШТИНЕ БЕНКОВАЦ, ДРНИШ, КНИН И ОБРОВАЦ

Обровчани најбољи међу Далматинцима

На терену боћарских клубова *Козара* и *Нови Београд* 31. августа 2024. одржан је 6. Великогоспојински турнир на коме су се традиционално окупиле репрезентације четири далматинске општине и одмјериле снаге у класичним боћарским дисциплинама: тројка, двојка, појединач и круг, у трајању до 90 минута или 13 пуната.

Дугогодишњи спортски радник, боћар и тренер Милан Јанковић пожелио је добродошлицу и замолио такмичаре да све протекне у фер-плеју.

Сваке године гост овог турнира је и председник Савеза Срба из региона и народни посланик Миодрог Линта.

– Балоте су игра која нас повезује са коријенима. Постала је неодојиви дио нашег идентитета. Игра која нас повезује са домаћим становништвом, игра која је проширила углед Србије у спортским оквирима у међународној заједници. Нека побиједе најбољи.

» Репрезентација Обровца

Прво мјесто освојила је екипа Обровац у саставу: селектор Ненад Симић, Зоран Веселиновић, Миле Вишић, Дарко Гагић, Никола Гагић, Драгомир Зелић, Бора Пановић, Немања Симић, Никола Симић, Радивој Стопа и Тихомир Вучевић.

Прелазни пехар предао је Милан Јанковић, а пехар у трајно власништво Миодрог Линта.

Друго мјесто освојила је екипа Дрниш: селектор Милош Милаковић, Предраг Бибић, Горан Красић, Момир Вуковић, Јосип Зелић, Милан Јанковић и Срђан Раич.

» Репрезентација Дрниша

Треће мјесто освојила је екипа Бенковац: селектор Жељко Цупаћ, Миле Богуновић, Момир Вртача, Љубиша Граић, Стеван Дукић, Мирослав Дукић, Бошко Дражић, Сретко Петковић и Србољуб Стегњаић.

И четврта екипа је Книн: се-

лктор Брацо Бјелинић, Милорад Бјелић, Никша Ђујић, Ђуро Зеленовић Петар Кнежевић, Недељко Ђекић, Славко Лалић, Миле Лукић, Слободан Стеља, Милан Ваџић, Младен Плејо, Сањин Чоко.

За најбољег играча проглашен је играч екипе Обровац Немања Симић. Најмлађи играч Мирослав Дукић из екипе Бенковац. Судија је био Слободан Пекић.

Након турнира послужен је ручак и дружење је настављено уз пјесму Миле Делије.

Организатори се захваљују спонзорима: *Елџок*, Жељко Цупаћ, Адвокатска канцеларија Р. Корлат, Месара *Милан*, *Геоинвест*, Р. Дурбаба, Печењара *Ледине*, *Пљесковић*, Винарија *Новак*, *Веу сџар*, Рибарница *Маре*, Савез Срба из региона, *Ц шџамџа*, Љубо Ђук, Стево Доброта, Владо Гагић, Месара *Ђира*, Боћарски савез Србије, Боћарски новобеоградски савез, З. Ковачевић и Драгиша Марковић. **ДРАГАНА БОКУН**

» Репрезентација Бенковца

» Репрезентација Книна

Одржан 18. Преображењски турнир у боћању у Бачкој Тополи

Клуб досељених и прогнаних лица Општине Бачка Топола поводом славе Клуба, Преображења, организовао је 24. августа турнир у боћању. Успјели су да одрже континуитет, па тако ове године турнир прослава пунољетство.

Учествовало је 14 екипа из Палића, Суботице, Пачира, Инђије, Гакова, Нових Бановаца, Бачке Тополе, Новог Сада, Степановићева и других мјеста из Војводине и уже Србије. Турнир је подржала локална самоуправа.

Турниру су присуствовали председник Скупштине општине Бачка Топола Саша Срдић, помоћник председника Општине Бачка Топола Павле Луџаић, члан Градског вијећа за просвјету Милан Јанус, директор Индустријске зоне Бачка Топола Радомир Кузмановић, председник Савеза српских удружења Сјевернобачког округа Мирослав Каран, члан Вијећа Града Суботице Илија Маравић, секретар ЗУ *Слоја* из Суботице Славко Дувњак и многи други...

О почецима ове традиције говорио нам је секретар клуба Благоје Аџан, прогнаник из Плитвице, који је и донио прву балоту у Бачку Паланку.

» Драган Атлија, Зоран Шарић, Саша Кнежевић, Перо Рнић, Љубиша Маџура, Зоран Марић, Душан Џебина, Јоцо Вучковић, Душко Дукић ИЗА: Горан Шарић и Јово Павасовић. ЧУЧИ: Боро Гоић

– Нас неколико се тада окупило и балотали смо по ливадама. Једном приликом нас је видео један сусјед Мађар који је донио дрвене балоте из Шибеника гдје је служио војску. Требало је направити терен.

– Прво смо направили стазу на језеру,

а 1999. године смо добили просторије за Клуб од града, и направили прво једну, а затим и другу стазу – рекао је Аџан.

Како нам је Аџан рекао 2000. године су одржали први турнир, који је био на нивоу општине Бачка Топола. Учествовало

РЕЗУЛТАТИ

- Прво мјесто освојила је екипа *Златне руке* (Перо Рнић, Душан Џебина и Љубиша Маџура).
- Друго мјесто домаћини *Топола 1* (Боро Гоић, Зоран Марић и Саша Кнежевић).
- Треће мјесто екипа *Чаруга* из Бановаца (Драган Атлија, Јово Павасовић Чаруга и Душко Дукић).
- Четврто мјесто освојила је екипа *Шарић* из Суботице (Зоран Шарић, Јован Вучковић и Горан Шарић).

је осам екипа. Он је био у побједничкој коју су још чинили Аџан, Миленко Марић и покојни Перо Баљак. У финалу су се надметали са Шпиром Лазиницом, Зораном Марићем и Душаном Гркинићем. Награда је била симболична, гајба пива, а турнир се одиграо на данашњем терену.

Седам година касније такмичење се проширило и од тада у госте долазе и екипе из околине Београда, Новог Сада, Риђице, Палића, Бачког Душанова...

ДРАГАНА БОКУН